

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

**BESPLATAN
PRIMERAK**

**Kolektivni članovi i osnivači Sindikata radnika u prosveti Srbije (Srps) su
NSPRV i SOB GO**

**sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs**

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 4 • JUN 2010 • BROJ 37(1)

СПОРАЗУМ ВЛАДА РС - СрпС

У петак, 21. 05. 2010. године, потписан је Споразум између Владе Србије и СрпС којим се сва права из закона и колективних уговора по утврђеној репрезентативности СрпС-а имају признати овом Синдикату. Споразум су потписали министар просвете проф. др Жарко Обрадовић за Владу и председник Републичког одбора Слободан Брајковић за СрпС. Овим Споразумом регулисано је и најспорније питање – непосред-

не примене члана 55. ПКУ на председнике синдикалних организација СрпС, којима је ово право из бирократских разлога ускраћивано, а које се тиче 12% увећане зараде за председника Синдиката СрпС (односно НСПРВ и СОБ-ГО), у случају да је у СрпС учлањено више од 50% запослених у школи/установи, односно сразмерни део, ако их је мање.

(Насијавак на сџр. 3)

ЗА ЗАЈЕДНИЧКИМ СТОЛОМ Седница Одбора за просвету и синдиката

У Дому Народне Скупштине Републике Србије 12. маја одржана је заједничка седница скупштинског Одбора за просвету и релевантних синдиката просветних радника, којој је присуствовао и министар просвете са најближим сарадницима. председавао је др Зоран Шапи, председник Одбора. У уводној речи председавајући је нагласно да је овај састанак организован како би чланови Одбора били упознати са приоритетним захтевима релевантних синдиката у српском образовном систему.

Скуп, који није у почетку много обећавао, ипак је добио смисао и садржину и има шансу да се настави. Уколико то буде на начин како је већина дискутаната то навела, то би могао бити добар модел, јер је јасно да је највише на поправљању законских аката могуће учинити пре него што они уопште и уђу у редовну процедуру. У супротном ћемо имати модел испоручивања готових решења, која ће бити и даље предмет спорења и беспотребних судских поступака и, наравно, једно лоше искуство више.

(Насијавак на сџр. 3)

ЗАХТЕВ ЗА АУТЕНТИЧНИМ МИШЉЕЊЕМ О ПРЕСТАНКУ ПОТРЕБЕ ЗА РАДОМ ЗАПОСЛЕНОГ

Престанак потребе за радом запосленог у школи/установи је тренутно једно од најважнијих питања и предмет бављења синдиката, али и интереса великог броја запослених у установама. Министарство је свим школама проследило „Стручно упутство о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама у Републици“, што, уз константан пад броја ученика и неизвесне резултате уписа, сасвим извесно угрожава сигурност радних места за велики број извршилаца. Ни чињеница да је министар у јавности поновио изјаве да синдикати беспотребно плаше запослене вишковима, као и да ММФ не тражи смањење броја запослених (!!) не може раднике у образовању, синдикате, а ни директоре оставити спокојним, јер је јасно да ће један број људи постати запослени за чијим радом престаје потреба или запослени са непуним радним временом.

Стога је генерални секретар СрпС-а Хаџи Здравко М. Ковач упутно захтев проф. др Жарку Обрадовићу, министру просвете, мр. Зорану Костићу, помоћнику министра за инспекцијске и надзорне послове и школске управе и

г-ђи Жељки Кнежевић, генералном секретару у којем их упозорава да би било неопходно доћи до одговора које то категорије запослених уопште треба да буду предмет непосредне примене критеријума утврђених у: Закону о раду, школским законима, Општем колективном уговору и Посебном колективном уговору за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, тим пре што се мишљења о поступку утврђивања ранг листе запослених са непуним радним временом и запослених за чијим радом престаје потреба министарства и синдиката не поклапају, као осталом и у питању који то запослени требају бити предмет бодовања од стране комисије/а. Иако није искључено да ће у свим случајевима они који буду проглашени вишковима „пресавити табак“, сматрамо да би аутентично мишљење као резултат договора и усклађивања ставова синдиката и министарства помогло да се ти случајеви сведу на подношљиву меру и да се избегне извесан губитак спорова које, на крају крајева, плаћамо сви, из заједничког буџета.

(Насијавак на сџр. 5)

НОВО ИЗ WIENER STÄDTISCHE

НСПРВ више година успешно сарађује са Компанијом Wiener Städtische осигурање Vienna Insurance Group која постоји и ради пуних 185 година, и сви чланови (и чланови породице) НСПРВ су обухваћени комбинованим колективним осигурањем. Премију осигурања за све чланове плаћа НСПРВ, што посебно добија на значају ако се зна да то више није законска обавеза поодавца.

Ових дана писмом нам се обратила Компанија Wiener Städtische са жељом да и кроз простор у нашем Информатору члановима и будућим корисницима палете понуда „Wiener Städtische осигурање“ приближи све битне информације, чињенице и новине о продуктима и пословању Компаније и успостави, пре свега, двосмерну комуникацију. Зато питајте све што вас интересује. Најчешћа питања ћемо и публиковати.

(Насијавак на сџр. 6)

У овом броју можете још читати:

ШКОЛЕ У АЛЕКСАНДРОВУ	стр. 2
УПИСИ ОПЕТ БЕСПЛАТНИ ЗА ДРЖАВУ	стр. 4
ЈЕДНИМА ШАКОМ ДРУГИМА КАПОМ	стр. 4
ПОДАЦИ (НИ)СУ ТАЈНА	стр. 6
КАКО ДО 12%	стр. 7
ОШТРИЈЕ НА ПЕДОФИЛЕ	стр. 9
ЂАЦИМА ГЕНЕРАЦИЈЕ СРЕБРЊАЦИ	стр. 9
ПЛАТЕ НАЈНИЖЕ У РЕГИОНУ, ИНФЛАЦИЈА НАЈВИША	стр. 10
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ	стр. 11
ПРОФЕСОР УХАПШЕН ЗБОГ ПИСАЊА ГРАФИТА	стр. 12

ŠKOLE U ALEKSANDROVU

• Prva škola 1710. godine • Država preuzima kontrolu nad školama • Deca oba pola pohađaju narodne škole • U trivijalnoj školi nastava na srpskom jeziku • Nastava tri sata prepodne i dva poslepodne • Nastava u Šandoru na srpskom, bunjevačkom, mađarskom i nemačkom jeziku • Od četverogodišnje preko šestogodišnje pa do osmogodišnje škole

Čeo srednji vek i potom škole su se nalazile pri crkvama koje su obezbeđivale nastavni kadar i prostor za izvođenje nastave, a često vodile celokupnu organizaciju školstva. Sa pojavom građanskog staleža dolazi i do promena u školstvu. Ovaj stalež zahteva veći stepen organizovanosti i viši nivo edukacije za svoju decu, koja će sticanjem znanja od praktične vrednosti preuzeti uhodane poslove svojih roditelja i ubrzati napredak društva. Vremenom država preuzima odgovornost organizovanja i brige o školstvu.

U severnoj Bačkoj u Srba bilo je već krajem 17. veka organizovanog školstva. Prva škola među subotičkim Srbima pomenuta 1710. godine nosila je naziv Srpska narodna veroispovedna škola. Ova škola je odgovarala grčkom tipu osnovnih škola u kojima se nastava sastojala isključivo u učenju čitanja crkvenih knjiga. Otvaranje i izdržavanje ove škole, kao i sličnih škola u to vreme na prostoru sadašnje Vojvodine, bila je briga domicilnog stanovništva i Srpske pravoslavne crkve.

U periodu prosvetnog apsolutizma i vladavine carice Marije Terezije Habzburškom monarhijom dvorskom naredbom Ratio educationis sprovedene su školske reforme. Reforma se bazirala na Zakonu o obrazovanju u Ugarskoj (i pridruženim joj pokrajinama) od 22. avgusta 1777. godine i bila je od velikog kulturnog i političkog značaja za Srbe u južnoj Ugarskoj.

U to doba srpske škole se po prvi put sistematski osnivaju i postaju narodne škole. Sva srpska deca oba pola bila su obavezna da ih pohađaju. Uvode se novi predmeti i novi nastavni metodi. Učitelji postaju samo oni koji su osposobljeni za taj poziv, a pri nastavi se koriste štampane didaktičke knjige - udžbenici. Nad školama počinje da se vrši stručan nadzor koji vrše državne vlasti umesto crkvenih. Za prvog nadzornika srpskih škola u Pečujskom okrugu kom su pripadale i sve škole iz Bačke postavljen je Avram Mrzović sa kancelarijom u Somboru.

I pored početnog otpora prema ovim reformama srpski crkveni vrh Karlovačke mitropolije na čelu sa mitropolitom Pavlom Nenadovićem, osnovao je školski („klirikalni“) fond iz kojeg su se izdržavale srpske škole u Mitropoliji sve do 1918. godine. Škole su se finansirale i od doprinosa mesnih crkava i školarina koju su plaćala školska deca.

Krajem 18. veka, tačnije 1786. godine, deo subotičkih Srba nastanjenih južno od grada u neposrednoj blizini varoši i Paličkog jezera, osniva posebno naselje sa nazivom Aleksandrovo (Šandor). Kolonizacija je trajala uz dozvolu Gradskog magistrata Subotice na unapred određenom prostoru sve do 1799. godine.

Aleksandrovo je službeno proglašeno za selo 1804. godine i imalo je svoju opštinu čitav jedan vek, do vremena kada je pripojeno Subotici. Aleksandrovo je izgrađeno na mestu srednjovekovnog naselja. Danas se zna da je tu bilo naselje već u bronzanom i sarmatskom periodu. Aleksandrovo je ubrzo po osnivanju dobilo prvu osnovnu školu 1804. godine koja se prvobitno nalazila u centru sela, u crkvenoj porti gde je stanovao i učitelj-pojac. Ime prvog učitelja se spominje u dokumentima iz 1813. godine; bio je to Pavle Batić.

Nastava u aleksandrovačkoj trivijalnoj školi (škola opšteg tipa) izvedena je na srpskom jeziku. Nastavu je pratio mali broj učenika, a od predmeta učilo se pisanje, čitanje i veronauka.

Za kratko vreme odigravaju se promene u samoj organizaciji aleksandrovačke škole i zbog velikog broja dece, škola je 1842. godine, pre preseljenja u novu zgradu, dobila još jednog učitelja, pa tako ova trivijalna škola postaje kapitalna škola u okolini. Na značaju aleksandrovačka škola dobija i 1850. godine kada se osniva posebna direkcija za srpske škole na čelu sa ovdajšim parohom. To je bila mešovita škola u koju su išli zajedno dečaci i devojčice, što je inače bilo po ondašnjim zakonima o školstvu zabranjeno na celoj teritoriji Habzburške monarhije, pa je 1863. godine otvoreno žensko odeljenje, a škola dobija novo ime: Srpska narodna škola mešovita.

Već 1827. godine bilo je 104 đaka i kako je namenski školski prostor u dvorištu crkve postao pretesan otpočelo se sa pripremanjem za zidanje nove školske zgrade od cigala, koja je uz odobrenje gradskih vlasti i izgrađena 1875. godine. To je bila druga školska zgrada. Ukupna površina škole bila je 294 m². Imala je tri učionice, učiteljski stan i prostrano školske dvorište. Školska zgrada se nalazila tačno preko puta crkve Svetog Dimitrija. Prvi naziv škole bio je „Srpska narodna veroispovedna škola u Aleksandrovu“.

Predmeti koji su se učili u nižim i višim razredima srpskih osnovnih škola u Vojvodini bili su: veronauka, govorne i umne vežbe, pisanje i čitanje, gramatika, matematika i geografija. Školski pribor je bio besplatan, knjige i table na kojima se pisalo davane su na korišćenje, a zatim su ostavljene u učionicama.

Posebna pažnja je posvećivana muzičkom vaspitanju, pa je 1889. godine osnovano i muzičko odeljenje.

Vremenom se fond nastavnih časova ustalio na 25 (bez telesnog vaspitanja i rada u bašti), a predmeti su bili sledeći: 1. veronauka, 2. srpski jezik i crkvenoslovenski, 3. geografije, 4. istorija sa srpskom nacionalnom istorijom, 5. matematika sa geometrijom, 6. priroda i fizika, 7. narodna odbrana, 8. zdravstvena higijena, 9. ekonomija, 10. crkveno i svetovno pevanje, 11. krasnopis i crtanje, 12. telesno vaspitanje i 13. ručni rad. Učitelj je predavao sve predmete, a nastava je trajala prepodne tri i poslepodne dva sata.

Prisajedinjenje ovih prostora matici Srbiji i stvaranje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1. decembra 1918. godine u razvoju školstva takode označava prekretnicu.

Počeli su se primenjivati školski zakoni i pravila koja su važila u Kraljevini Srbiji.

Ta, srpska narodna veroispovedna škola je postojala sve do 1920. godine. Najstariji dokument te škole potiče iz 1874. godine. Pored ove srpske škole, po sačuvanim knjigama, saznajemo da je od 1887. godine radila i opštinska četvororazredna osnovna škola, koja je od 1903. godine imala i dodatna dva razreda, pa je bila šestorazredna sa mađarskim nastavnim jezikom.

Još 1823. godine katolički župnik crkve Svete Terezije u Subotici, Josip Šarčević požuruje umnožavanje škola u Subotici, jer ih nije dosta u odnosu na broj stanovnika, a zbog velikog gradskog prostora škole su mnogo udaljene jedna od druge. Naročito smatra za potrebno da se u Aleksandrovu pored srpske pravoslavne škole otvori i katolička škola. Međutim, tek od 9. marta 1843. godine imamo konkretan podatak o katoličkoj školi u Šandoru, jer je tog dana sklopljen ugovor između predstavnika katoličke zajednice u Aleksandrovu i tamošnjeg učitelja Ilije Petreša. U istorijskim izvorima iz 1848. godine saznajemo da je vlastelinski pravobranilac Benedikt Macković po nalogu Magistrata, a u prisustvu opštinskog poglavarstva i pozvanih seljaka 12. februara navedene godine svečano uveo u službu novopostavljenog katoličkog učitelja u Aleksandrovu Iliju Petreša, koji je već prethodno četiri godine kao privremeni učitelj „na opšte zadovoljstvo Opštinske uprave“ radio u Šandoru.

U novoj jugoslovenskoj državi, sa promenama u školskom sistemu, nastaviće da rade dve škole u Aleksandrovu - prva dobija novo ime 1935. godine: Državna narodna osnovna škola „Prestolonaslednik Petar“, a od 1938. godine nosi ime „Knez Pavle“, dok druga škola nosi ime „Natošević“.

Školska zgrada koja je zidana pre Prvog svetskog rata bila je renovirana i sasvim je zadovoljavala tadašnje potrebe veličinom i funkcionalnošću. Sa tri učionice, preko osamdeset klupa, mogla je da primi do 200 učenika.

U prvom posleratnoj školskoj godini 1919-20. godine nastava je u Šandoru bila organizovana pored državnog, odnosno srpskog, i na bunjevačkom, mađarskom i nemačkom jeziku.

Uvođenje osmorazrednog osnovnog školovanja, na mesto dotadašnjeg četvororazrednog, pada u vreme mađarske okupacijske vlasti. Školi je naziv promenjen aprila 1941. godine u Szabadkai Sándori Állami Népi Iskola (Državna narodna škola u Subotici - Aleksandrovu).

Pored ovih škola u Aleksandrovu je radio i Dom za trahomatičnu decu, sa specijalnom školom, koja je nosila ime „Filip Vršnić“.

U Aleksandrovu je školske 1944/45. godine, u novim društveno-političkim prilikama organizovana šestogodišnja osnovna škola. Ona je nosila naziv: Državna osnovna škola uprava br. 1 do 1956. godine, kada se preimenuje u Šestogodišnju školu Subotica - Aleksandrovo.

U izveštaju iz 1948/49. godine detaljno je nabrajano šta sve Državna osnovna škola br. 1 opština Donji Grad poseduje, odnosno šta joj nedostaje. Nastava je tada bila organizovana u četiri razreda sa ukupno 216 učenika. Posleratna nemaština bila je i vidna na oskudnom inventaru nastavnih sredstava i nameštaju, no, neka su nastavna sredstva očuvana kao što su: zbirka minerala, slike, mape, globus, kao i nastavnička i učenička biblioteka.

Nakon oslobođenja na Bikovu je radila Šestogodišnja osnovna škola koja 1956. godine dobija naziv „Moša Pijade“. Sa razvojem celokupnog društva kao i društvenog standarda, tada se već stara zgrada zamenjuje novom, trećom, 1961. godine. Nova i namenski oblikovana školska zgrada sazidana je takođe u neposrednoj blizini prve školske zgrade u Aleksandrovu. Ovo moderno zdanje sa pratećim objektima i fiskulturnom salom pruža solidne osnove za organizaciju kvalitetnog nastavnog procesa. Škola iste 1961. godine dobija i novo ime: Osnovna škola „25. maj“ - Május 25. Általános Iskola. Poslednjom promenom naziva, škola se vraća svojim korenima i od 25. januara 1994. godine zove se: Osnovna škola „Sveti Sava“ - Szent Száva Általános Iskola.

СРПС ЗАКЉУЧИО СПОРАЗУМ СА ВЛАДОМ СРБИЈЕ

Наставак са стр. 1

У петак, 21. 05. 2010. г., окончан је један посао који би у свим земљама развијене индустријске демократије био техничко питање, али је у земљи којом влада „социјално одговорна“ власт било неопходно готово пола године да докажемо „да је земља округла“, односно да се сва права из закона и колективних уговора по утврђеној репрезентативности СрпС-а имају признати овом Синдикату. Ипак нешто милом, а нешто и на други начин, преговарачи овог Синдиката успели су да реше синдикалну „квадратуру круга“ и да за Синдикат и његове активисте обезбеде она права која им по закону припадају, а која им је колективни уговор ускратио – не зато што је то и било могуће, већ зато што је у том документу уграђен правнички нонсенс, који препознаје категорије привилегованих синдиката – тзв. „потписника“, а не и право једнакости свих пред законом и Уставом.

Иако су нас челни људи из Министарства просвете уверавали у своје искрене намере да се и нашем Синдикату призна оно што му природно следује из, по закону утврђене, репрезентативности, ништа нису учинили, све док им Министарство рада није потврдило да је наш Синдикат сво време био у праву и да не може бити изузет из партиципације права која му припадају из репрезентативности, права на преговарачки суверенитет и наравно свих права која припадају и другим репрезентативним синдикатима. Елем, након што је Министарство рада донело Решење о репрезентативности и дало сагласност да Министарство просвете може са Синдикатом, а на основу Закона о раду закључити Споразум о регулисању права СрпС, министар просвете је и донео тај акт којим се СрпС, односно његовим синдикалним организацијама обезбеђују сва права из Закона о раду, ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика,

што укључује и право на обезбеђење техничко просторних услова, приступ подацима и информацијама неопходним да би председник синдиката и синдикална организација функционисала у школи/установи, обавештавање о економским и радно социјалним питањима од значаја за положај запослених и чланова Синдиката...

Овим Споразумом регулисано је и најспорније питање – непосредне примене члана 55. ПКУ на председнике синдикалних организација СрпС, којима је ово право из бирократских разлога ускраћивано, а које се тиче 12% увећане зараде за председника Синдиката СрпС (односно НСПРВ и СОБ-ГО), у случају да је у СрпС учлањено више од 50% запослених у школи/установи, односно сразмерни део, ако их је мање.

Споразумом су СрпС-у, као и његовим оснивачима – НСПРВ и СОБ-ГО, и свим другим појединачним члановима и организацијама гарантована и сва друга права у складу са законом и другим прописима. Синдикат је о потписивању Споразума обавестио све организације и директоре у школама у којима постоје организације СрпС-а (НСПРВ, односно СОБ), како би захтевом за измену ЦЕНУС-а за председнике овог Синдиката остварили право на увећану зарadu. СрпС ће у међувремену, у складу са Правилником о упису синдиката у Регистар („Службени гласник РС“, бр. 50/05 и 10/10), издавати решења (лиценце) за лица која су овлашћена да представљају и заступају Синдикат у школама/установама и на која се односи ово право.

За све нејасноће обратите се Вашим регионалним представницима, односно секретаријату Синдиката. Документа потребна за подношење захтева за добијање Решења о лицу за представљање и заступање Синдиката можете преузети са наших сајтова: www.nsprv.org, www.srpss.org.rs, www.sindikato-brzovanjanja.rs.

ЗА ЗАЈЕДНИЧКИМ СТОЛОМ

Седница Одбора за просвету и синдиката

Наставак са стр. 1

На почетку састанка председник Синдиката образовања Србије је приговорио на нејасно утврђен дневни ред, без фокусирања на одређено питање, односно проблем, на што му је др Шама реплицирао да „ако не знате о чему да разговарамо, не морамо ни да разговарамо“, а затим свој став ублажио, рекавши да је управо то и био циљ – да се директно од синдиката чује шта су по њима горући проблеми и питања.

Прва која се обратила Одбору била је г-ђа Јелена Бојковић из Синдиката високог образовања Србије (СВОС), а након ње, члановима Одбора и другим учесницима скупа обратио се проф. Хади Здравко М. Ковач, генерални секретар СрпС-а, који је појаснио став г-ђе Бојковић, не у смислу питања зараде за део синдикалних активиста, већ као проблем дискриминације синдиката који су постали репрезентативни након времена кад је закључен колективни уговор у односу на оне који су потписници колективног уговора. Он је повукао паралелу између ПКУ за високо образовање са ПКУ за основне и средње школе и домове ученика и нагласио да је и СрпС, као и СВОС поднео готово идентичну иницијативу за оцену уставности пред Уставним судом. Након тога, проф. Ковач је нагласио да је за СрпС приоритет сигурност радног места, па самим тим и сва легислатива којом се уређује то питање, а која у овом тренутку није довршена, те напоменуо да ће поновити захтев Одбору и другим посланичким клубовима везан за постизање већег степена безбедности за запослене и наставнике, као и строжије санкционисање насиља према овој категорији запослених у школи и ван ње. Он је и поменуо крупно питање финансирања по броју ученика које је законска обавеза и навео да подзаконска акта касне иако је рок предвиђен за њихово доношење прошао, као и да су поједине школске управе „обезглављене“ у моменту када нас чекају два крупна посла – уписи и рационализација. Он је посебно нагласио проблем недостатка новца, не само за плате, већ и за све друге активности, при чему је посебно апострофирао проблем финансирања активности везаних за упис у школе. Са задовољством је констатовао да је дошло до заједничког састанка Одбора и синдиката и да би то требала бити чешћа пракса, пошто је знао да је последњи случај социјалног дијалога са видљивим резултатима између синдиката и Парламента остварен приликом доношења претходног Закона о основама система образовања и васпитања и „старог“ Колективног уговора, у смислу прихватања дела амандмана на те документе, али и тада више као резултат међустраничке нагодбе, него снаге аргумената Синдиката. Ковач је поменуо своју, од раније познату, оцену да социјални дијалог нема алтернативу, али да би он био потпун на свим нивоима, неопходно је да законодавна власт донесе одговарајуће законе, којима ће решити питање имовине над

школама и донети Закон о финансирању пренетих и поверених надлежности, без обзира да ли се ради о територијалним аутономијама или јединицама локалне самоуправе. И што је најважније - да се власт јасно одреди да ли јесте или није за социјални дијалог.

Након тога говорио је представник УСПРС, М. Скробоња, који је своје излагање базирао на анализи стања образовања, објављеној у брошури под истим насловом.

У даљем току расправе, у дискусију су се укључили представници Синдиката образовања Србије, при чему је председник овог синдиката, Бранислав Павловић имао апсолутно негативан став према овом скупу, кога је навео „психотерапеутском сеансом“.

У расправи, са синдикалне стране, још су суделовали Леонардо Ердеди, председник УСПРС и Јово Гаврић из СОС-а.

Након њих, Одбору се обратио министар просвете, проф. др Жарко Обрадовић, који је нагласио да њему Одбор није потребан да би разговарао са синдикатима, јер он „то чини и ван ове институције“. Као основни проблем навео је недостатак финансија, али се, при томе, покушао оправдати наслеђеним стањем и светском кризом. Изнео је задовољство што су након готово две деценије донета 4 нова школска закона и што су у припреми нова 4 закона (о високом образовању, о образовању одраслих, о основној школи и средњој школи). Нагласио је да у разговорима са ММФ-ом представници ММФ-а не инсистирају на смањењу запослених (?), те нагласио да је у току израда Стратегије образовања.

Министар је поновио тврдњу да су сва спорна питања са СрпС-ом решена, укључујући и она која се тичу непосредне примене ПКУ на чланове и активисте овог синдиката и још једном поновио да је СрпС једини тренутно неспоран учесник социјалног дијалога, а да други синдикати у року који им је дао министар рада морају да потврде ранију репрезентативност или ће им у супротном министар издати решење о губитку репрезентативности.

У дискусији која је уследила су учествовали чланови Одбора – проф. др Жарко Кораћ, проф. др Зоран Шама, Јон Магда и г-ђа Снежана Стојановић Плавшић.

Затварајући састанак, председник Одбора, др Зоран Шама је нагласио да ће из свега што је чуо Одбор извести закључке и формирати теме за будућу сарадњу и питања која ће се наћи на дневном реду Одбора. Међутим, он је изразио резерву да ће држава моћи издавати више за образовање, јер она и сада издава једну седмину буџета за образовање, а затим још једну седмину за дофинансирање пензија, што је случај незабележен у свету, јер, како је рекао, ни он „не зна за земљу у свету која финансира пензије из буџета“. У сваком случају обећао је да ће Скупштина размотрити решења у другим земљама и пронаћи неко које би нам одговарало. Што се тиче мреже школа, нагласио је Шама – то није само питање просвете и система образовања, већ и политике, јер су „у систем образовања уграђени и специфични интереси државе“.

DO PRAVA TEŽIM PUTEM

Bez kolektivnog rešenja

Sindikata radnika u prosveti Srbije (Srps) obratio se republičkom Zaštitniku građana, predstavkama i zahtevima u kojima od ombudsmena zahteva pomoć u otklanjanju posledica nastalih zbog kršenja niza kolektivnih i pojedinačnih prava Sindikata, njegovih članova i zaposlenih. Da podsetimo, radilo se o pravima Sindikata koja proističu iz utvrđene reprezentativnosti, pravu na minimalnu zaradu, pravu na jubilarnu nagradu, kao i kršenju prava profesora razredne nastave na defektološko usučavanje u specijalnim školama, pa samim time i uskraćivanju prava na zasnivanje radnog odnosa, što je bio predmet predstavke i kad su u pitanju veroučitelji i njihov radno-pravni status. Sem dopisa, bili smo u prilici da u više navrata u neposrednom kontaktu sa zamenicom ombudsmena zaduženom za obrazovanje, g-đom Tamarom Lukšić Orlandić razgovaramo o ovim pitanjima, koji su pomogli da se pokuša naći rešenje za ove probleme.

U međuvremenu nam je stigao i pismeni odgovor na sva tri dopisa iz kancelarije Zaštitnika građana, u kojem nas Zaštitnik građana podseća da ova institucija, saglasno članu 24 Zakona o zaštitniku građana („Sl. glasnik RS“, br. 79/05 i 54/07), „postupak kontrole zakonitosti i pravilnosti rada navedenih organa pokreće po pritužbi građana ili po sopstvenoj inicijativi“. Kako je Sindikat podneo ove zahteve i kako se radi o pravnom licu, ombudsman ne može te zahteve uzeti u rešavanje, već sugerise da, u skladu sa zakonom, njemu treba da se obrate članovi Sindikata kao građani, odnosno pojedinci, te da Zaštitnika građana informišu o svim pravnim sredstvima koja su koristili u zaštiti svoga prava i da nakon što su ih iscrpeli podnesu konkretizovane pritužbe sa podacima utvrđenim u Zakonu, član 27., stav 1. Ti obavezni elementi koje mora pritužba ovom organu sadržati su: naziv organa na čiji se rad odnosi, opis povrede prava, činjenice i dokaze koji potkrepljuju pritužbu, podatke o tome koja su pravna sredstva iskorišćena i podatke o podnosiocu pritužbe.

U svom dopisu Zaštitnik građana nas izveštava i ukazuje na to da se ova institucija uvek načelno zalaže za rešavanje problema na koje smo ukazali, ali da „ukoliko pritužbe ne budu sadržale navedene podatke, neće postojati zakonski osnov, niti mogućnost da Zaštitnik građana pokrene postupak kontrole zakonitosti i pravilnosti“. Naime, Zaštitnik građana je Ustavom RS i Zakonom o zaštitniku građana (čl. 1) ustanovljen kao nezavisan državni organ koji štiti prava građana i nadležan je

da kontroliše rad organa državne uprave, organa nadležnog za pravnu zaštitu imovinskih prava i interesa Republike Srbije, kao i drugih organa i organizacija, preduzeća i ustanova kojima su poverena javna ovlašćenja. Članom 17. istog Zakona predviđeno je da Zaštitnik građana kontroliše poštovanje prava građana, utvrđujući povrede učinjene aktima, radnjama ili nečinjenjem organa uprave ako se radi o povredi republičkih zakona, drugih propisa i opštih akata.

U svom dopisu koji je zamenica ombudsmena, g-đa Lukšić Orlandić naslovlila na generalnog sekretara Srps-a, prof. Hadži Zdravka M. Kovača, a na poziv da Zaštitnik građana bude jedan od učesnika pregovora sa Ministarstvom prosvete, sa ciljem da se profesorima razredne nastave omoguću defektološko usavršavanje i mogućnost da zasniju radni odnos na neodređeno vreme u specijalnim školama i vezano za prava veroučitelja, kaže se da „uloga, nadležnosti i dosadašnja praksa Zaštitnika građana ne dozvoljava da Zaštitnik građana uzme učešće u izradi ili izmeni pravnih propisa neophodnih za ostvarenje gore navedenih ciljeva, a zbog mogućeg sukoba interesa“ i dodaje da je „Zaštitnik građana ovlašćen da u postupku pripreme propisa daje mišljenje Vladi i Narodnoj Skupštini na predloge zakona i drugih propisa, odnosno da podnese inicijativu za izmenu ili dopunu zakona, drugih propisa i opštih akata ako smatra da do povrede prava građana dolazi zbog nedostatka u propisima. Zaštitnik građana će potrebu i osnovanost vršenja navedenih ovlašćenja razmotriti kada bude izrađen nacrt ili predlog odgovarajućeg pravnog propisa koji se odnosi na navedeni problem i nakon sagledavanja rešenja koje on sadrži.“ Stoga će Zaštitnik građana, ako oceni da je to osnovano, dati svoje mišljenje koje bi trebalo biti usmereno ka unapređenju pravnih propisa i efikasnijoj zaštiti sloboda i prava građana.

Sindikata će koristiti ovu mogućnost kada god bude u prilici da u postupku donošenja zakona ili opšteg akta dođe u posed određenih zakonskih i podzakonskih akata, a istovremeno sugerise članovima da uz pomoć Sindikata, kao pojedinci u propisanoj proceduri, ne odustaju od podnošenja pritužbi Zaštitniku građana, vodeći, pri tom, računa da ta pritužba bude kompletirana u smislu i na način da je Zaštitnik građana mora uzeti u razmatranje. Za sve nejasnoće obratite se sekretarijatu Sindikata.

UPISI OPET BESPLATNI ZA DRŽAVU

Bez nadoknade za nastavnike

Iako se ove godine upisi u srednje škole organizuju po poslednji put, očigledno je da ne i bez nesporazuma. Naime, Republička upisna komisija (RUK) je donela odluke istovetne onima prošlogodišnjim, navodno u skladu sa „uslovima ekonomske krize“ i „u skladu sa raspoloživim sredstvima za poslove upisa“. Očigledno da Republička komisija i njen predsednik Bogoljub Lazarević nisu čuli republičkog premijera koji je najavio da je Srbija izašla iz krize, a nije ni jasno na što će se to utrošiti „raspoloživa sredstva za poslove upisa“, ako će sav posao besplatno obaviti nastavnici na terenu. Po odlukama RUK, usput da kažemo, koja je dobro plaćena za ovaj posao i gde se nadoknade za poslove u Republičkoj komisiji kreću i do ssa 1500 evra, naravno u dinarskoj protivvrednosti:

- neće biti nadoknada za dežurstva nastavnika,
- neće biti nadoknada za pregledače testova,
- neće biti nadoknada za komisije za žalbe, a
- neće se moći ni naplaćivati učenicima (roditeljima) bilo kakve nadoknade za troškove prijemnih i kvalifikacionih ispita.

Pri tome, sve aktivnosti oko realizacije prijemnih i kvalifikacionih ispita obavice se u saglasnosti sa kalendarom upisa koji je usvojila RUK.

Sličan dopis komentarisali smo i prošle godine, kada ga je potpisao državni sekretar Ministarstva prosvete i kada je na isti način pitanje ovog, za srednje škole životnog, posla rešeno. Pri tome se vrši pravno nasilje i ucenama pokušava naterati da angažovani nastavnici besplatno urade nešto što je van njihovog redovnog

40-časovnog vremena. Ili možda nije? Naravno, u slučaju da je škola ranije, u skladu sa godišnjim programom rada škole nastavniku utvrdila u 40-časovnoj nedeljnoj normi i posao oko upisa. U svim drugim slučajevima nastavnike je moguće privoleti na ovaj posao na način da im direktor izda Rešenje o radu van redovnog 40-časovnog radnog vremena i da to, naravno, plati. Tim pre što RUK i nije mogla donositi odluke, već samo preporuke ili mišljenja, jer za to i nema zakonski osnov koji je dat ministru prosvete, a ne i Komisiji. Poseban je problem što se prilikom pregleda testova i drugih poslova koji su za određeni broj nosioca poslova eksteritorijalni, pojavljuju i putni troškovi i dnevnice, koje po ovim odlukama se ne bi plaćale, već bi ti nastavnici bili dodatno „kažnjeni“, te bi morali o svom „ruvu i krivu“ obaviti ovaj posao, doduše i poslednji put. Međutim, ostaje neprijatan utisak nebrige, poput one kad se radi o troškovima školskih takmičenja, a i nekih drugih aktivnosti u školama, jer je nemoguće sve poslove prebaciti na manju grupu pojedinaca i to besplatno, a da pri tome, na drugoj strani „raspoloživa sredstva za poslove upisa“ potroši sama Republička komisija, umesto da se plate oni koji posao, u suštini, i iznesu.

Sindikata će svojim članovima koji budu u poziciji da im je povređeno pravo iz rada, u smislu neisplaćivanja pripadajućih prinadležnosti, pružiti stručnu pomoć, kako bi ostvarili svoje pravo, duboko svestan da to i neće biti lako, jer je „u praznoj kući teško biti domaćin“. Međutim, ono što nastavnike najviše iritira je nepravda, jer ako nema za jedne, kako to može biti, i to obilato, za one koji su „bliže vatri“.

JEDNIMA ŠAKOM DRUGIMA KAPOM

Obezglavljena Školska uprava Sombor kao da ne može, a da ne indukuje afere: u jednom momentu to je zbog prevelike želje nosioca funkcije načelnika da radi i ono što mu nije posao, a drugi put zbog odnosa načelnika da ne radi ni ono što mu je posao. Tako smo bili svedoci nezakonitog arčenja državnih para na plaćanje srednjoškola kao diplomiranih, prevelike slobode u odlučivanju kako će biti određivan „deo kolača“ za svaku školu i koji je u pravilu „sečen“ po partijskoj pripadnosti, dovođenja kadrova mimo svih pravila i rezona, gubitka Centra za stručno usavršavanje nastavnika, problema sa minimalnim zaradama, problema sa plaćanjem poslova oko upisa i takmičenja, a u više navrata i sa pitanjem dobrovoljnog odlaska zaposlenih iz delatnosti, uz stimulativne otpremnine.

Dok se u partijskim kuloarima kalkuliše ko bi trebao da nasledi g-đu Jerinčić, koja je, eto, pravila partiji uslugu, pa shvatila da to i nije za nju, problemi se gomilaju. Ovom prilikom pomenućemo dva: pitanje „probijanja“ CENUS-a u jednoj uglednoj somborskoj školi, do kojega verovatno dolazi iz razloga što su i direktor i bivši načelnik bili vlasnici partijske knjižice iste stranke, pa su

pozapošljavali gro ljudi na po deo norme, što uz pune doprinose neminovno dovodi do „probijanja“ kvote(a) za finansiranje škole(a). Verovatno ima i drugih razloga za probleme u finansiranju škola, ali to trenutno nema ko da utvrdi. Dok svi peru ruke - od lokalnih budžetskih revizora, Školske uprave, Uprave za trezor, Budžetska inspekcija, kadrovske desetkovana, ne stiže, pošto ima i „krupnijih riba“ u mreži korupcije i finansijskih zloupotreba, pa ne stigne da se bavi tamo nekom školom u severnoj provinciji.

A novac i dalje curi, i to ne bilo čiji. Radi se, naime, o novcu svih nas, koga je sve manje. Takozvano linearno finansiranje je prava mera za ovakve „finansijske stručnjake“, koji vode računa samo o tome da ukupna cifra ne bude veća od iznosa za prethodnu godinu, uvećanog za dozvoljeni limit, pri čemu se zaboravlja da svake godine u škole stižu nove i nove obaveze, pa samim time i novi izvršioци, te da je neophodno obezbediti veća sredstva, a ne samo za onaj procenat koliko iznosi i planirana inflacija.

Pa dokle, pobogu, tako?!

Hadži Zdravko M. Kovač

ОПРЕЗНО СА ВИШКОВИМА

Наставак са стр. 1

Синдикат радника у просвети Србије је упутио Министарству просвете захтев за Аутентичним тумачењем одредби које се односе на престанак потребе за радом запосленог у установи за образовање и васпитање из разлога што се појавило више спорних докумената која не помажу нити директорима да донесу правилне одлуке, а нити синдикатима да на прави начин заштите своје чланове и запослене. У већини ових докумената су присутне појединачне жеље и интереси, по принципу „снила баба шта би рада“, а не намера да се појасне недоречености у критеријумима прописаним Законом о раду, школским законима, Општим колективним уговором и Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

Правилно очекујући да ће до извесног удара доћи са почетком нове школске године и због критеријума о броју и величини одељења у школама, поједини директори су непотребно „истрчали пред руду“ и заједно са „својим“ синдикатима усвојили „Правилник о начину утврђивања запослених за чијим је радом престала потреба и запослених са непуним радним временом“, попут директора неких новосадских школа, заборавајући, при том, да им се ради о две различите ствари и дозволивши, при том, да им се синдикати неовлашћено мешају у посао директора кад је реч о радницима са непуним радним временом или онима који ће то постати, односно кварећи критеријуме у случају одређивања листе запослених за чијим радом престаје потреба. Како се у просветној јавности појавио још један документ који је дистрибуирала УСПРС, односно њен војвођански део – СПРВ, под именом „Упутство о на-

чину утврђивања запослених за чијим је радом потпуно или делимично престала потреба“ и који се у зрењанинским школама потпуно активира директори, па чак и начелнику Школске управе, дужни смо упозорити на чињеницу да се ова проблематика мора уредити Колективним уговором код послодавца, а не Правилником о раду или Упутством, јер ће у супротном сви који буду на овај начин проглашени вишком то лако побити у редовном судском спору. Или је можда управо то намера – да се у постојеће полухаотично стање унесе додатни хаос.

Стога смо ишчитали оба спорна документа и осећамо се дужни да упозоримо на могуће штетне последице по школске буџете, а да не говоримо о последицама на међуљудске односе у колективима. У оба документа, од којих је један настао преписивањем највећег дела другог, а очигледно су оба „изашла из исте кухиње“, бркају се и послови директора са „Комисијом за бодовање“, односно ова комисија са „посебном Комисијом“ која треба да спроведе поступак утврђивања запослених за чијим радом потпуно престаје потреба.

Овим и оваквим документима нарушава се принцип института колективног преговарања као најбољег начина за уређивање односа између две стране и намеће, односно изједначава акт ниже снаге са општим актом – Колективним уговором, а у жељи да се обезбеди привилегован положај за одређене категорије, имајући првенствено у виду квазисоцијалне моменте, а не суштински и стварни интерес школа. Стога у прилогу овог дописа можете прочитати коментар правника НСПРВ на спорни Правилник и Упутство, а ускоро можете очекивати и нова појашњења. Како (бар нашем Синдикату) није интерес сукоб по сваку цену, нити прегањање по судовима, покушајемо да понудимо модел Колективног уговора код послодавца, којим би на законит и легалан начин утврдили допуске критеријуме о начину утврђивања запослених за чијим радом потпуно престаје потреба и појаснили недоречености у ПКУ. Стога овом послу приступите одговорно, јер је у обостраном интересу. Спорна документа: Упутство и Правилник можете преузети са нашег сајта, као и модел Колективног уговора код послодавца и/или Правилник о раду.

ВЛАДА ИЗМЕНИЛА И ДОПУНИЛА ПРОГРАМ ЗА РЕШАВАЊЕ ВИШКОВА ЗАПОСЛЕНИХ

Програм за решавање вишкова Министарства просвете и Владе Републике Србије који је доживео потпуни фијаско почетком ове године оставио је „стимулативне“ отпремнине, када ће се то и десити, као и отворио питање како је било могуће пронаћи и тих 200 радних места као технолошки вишак у јануару 2010. године, кад их директори тих школа нису, а морали су, прогласити технолошким вишкима на почетку школске године, дакле у септембру 2009. г. Било како било, они ће ипак да оду, а правни оквир стекао се доношењем Одлуке о измени и допуни Одлуке о утврђивању програма за решавање вишка запослених у процесу рационализације, реструктурирања и припреме за приватизацију коју је Влада донела 01. априла и која је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 21/2010.

Доношењем ове Одлуке, Влада је разрешила ово питање на начин да је наметнула своје сопствено решење, а да при том није уважила мишљење нити једног синдиката и тако показала осиноност и самовољу, пошто је право запослених на отпремнину из категорије наставника и оних са вишим стручним спремама умањила. Ништа необичајено. Тако је „социјално одговорна“ Влада још једном показала своје аутократско лице и, скривено од јавности, да устvari и није за социјални дијалог, нити за решавање крупних проблема кроз дијалог, већ за аргументе легислативно дозвољеног насиља.

Елем, запослени у установама у области основног и средњег образовања којима радни однос престаје као запосленом за чијим је радом престала потреба, у складу са посебним програмом, може да оствари једно од два права:

- стимулативну отпремнину од 200 евра нето за сваку навршену годину стажа осигурања, обрачунату по средњем курсу НБС на дан достављања спискова запослених Министарству просвете, ако се изјасне за добровољни престанак радног односа или
- отпремнину у висини 6 бруто просечних плата по запосленом у установи, односно 6 бруто просечних плата у привреди РС, према последњем објављеном податку РСЗ за запосленог који се изјаснио за добровољни престанак радног односа, а испуњава један од услова за одлазак у пензију.

Ова Одлука је ступила на снагу 07.04.2010.г. и на тај начин је Влада Републике Србије, бар формално, испоштовала Закон о раду, иако није уважила аргументе Синдиката и иако је поступила потпуно једнострано. Како смо о овим питањима већ раније обавештавали чланство, сматрамо да је свако понављање наших ставова по овом питању потпуно беспотребно.

ОПСТРУИСАЛИ МИНИСТАРСТВО У ШУ Сомбору спречавали заинтересоване да оду у овину социјалног програма

Што се тиче добровољног одласка из делатности (уз „стимулативне“ отпремнине), остаје нејасно зашто су бивша начелница и њен финансијски експерт опструисали људе који су желели да напусте просвету, уз, по нама, лош, а по њима прихватљив социјални програм Владе Републике Србије и Министарства просвете. Док су запослени на први, други и трећи круг одласка из просвете били испраћени са, колико-толико пристојном количином новца, овај последњи је урађен малтене бесплатно за државу, а за разлику од претходних, следи гашење свих радних места са којих су запослени отишли. Дакле, управо оно за шта се Министарство залагало – смањење броја извршилаца и пут ка уравниотеженом односу између броја запослених и све мањег броја ученика. Како су тај програм прихватили запослени, чуди да им надлежни у Школској управи нису то дозволили, јер је став Управе био да се „чувају радна места“. За кога? Зар већ није довољно измишљених радних места на којима седе људи и, у принципу, не раде ништа (гро тзв. дневних боравака у школама) и који би и сами да узму отпремнину и оду, али – чувајмо места по цену међуљудских односа који су све лошији, јер једни раде у пренатрпаном одељењима, а други седе на измишљеном радном месту (има и других), као што се, уосталом, у неким дневним боравацима ради изузетно.

Како је у међувремену помоћник министра задужен за школске управе био одсутан више од две недеље, нисмо га могли обавестити о последњем случају у Техничкој школи Сомбор, где су запослена и директор дали сагласност да запослена напусти школу, уз отпремнину и гашење радног места, а да тај случај Школска управа није ни евидентирала, нити проследила Министарству, што је требала учинити, а не да дозвољава себи да арбитражу по питању за које није компетентна, нити је у њеној надлежности. Елем, опет смо трагом догађаја дошли до финансијске службе Школске управе, као кривца за овај случај. Наравно да ће Синдикат узети у заштиту нашег члана, иако нам је жао пошто одласком из делатности губимо једног члана, али принцип и Закон би требао бити изнад таквог и таквих интереса.

Након објављивања, на нашем сајту, дописа који је помоћнику министра Зорану Костићу упутио ген. секретар СрпС проф. З. Ковач у вези са овим случајем јавиле су и друге колеге из исте ШУ који такође тврде да им је ШУ ускратила право да оду из делатности (уз отпремнине) и да се та радна места угасе иако су за то директори дали сагласност.

PODACI (NI)SU TAJNA

Iako su Zakon o radu, Opšti kolektivni ugovor i, naravno, Poseban kolektivni ugovor jasno utvrdili obavezu transparentnosti i propisali da sindikat ima pravo da bude obavešten od strane poslodavca o svim ekonomskim i radno-socijalnim pitanjima od značaja za položaj zaposlenih, odnosno članova sindikata i utvrđuje i da je poslodavac dužan da ovlašćenim predstavnicima sindikata omogućiti pristup svim radnim mestima ako je to potrebno u cilju zaštite prava zaposlenih, često se dešava da poslodavci podatke kriju „kao zmija noge“, čak i kad je to potpuno i irelevantno i kad se radi o tzv. javnim podacima, odnosno javnim informacijama. Pojedini direktori škola i ustanova na taj način krše nekoliko zakona, a naročito Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS“, br. 120/04, 54/07 i 107/09), a na taj način se nepoverenje produbljuje, a sindikati i sindikalni predstavnici moraju često da se obraćaju povereniku za informacije od javnog značaja i da onda dužim putem ipak dođu do traženih podataka.

Ostaje nejasno zašto se to čini, jer je ishod izvestan: podaci se moraju dati na uvid, a svako odbijanje da se to učini samo doprinosi eskalaciji nepoverenja i ostavlja prostor za opravdane sumnje da se nešto radi na ivici, ili sa one strane zakona. Moramo sa zadovoljstvom da konstatujemo da je Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu prihvatilo inicijative Sindikata i da je naložilo Ministarstvu prosvete da uljudi one koji vode škole da poštuju zakon, a naročito pominjani Zakon o slobodnom pristupu informacija od javnog značaja. Posebna je priča da li to znaju organi upravljanja koji bi trebali sankcionisati direktore koji krše Zakon, a ne da zajedno sa njima sudeluju na tom poslu, tim pre što i predstavnici zaposlenih u organu upravljanja spadaju u

kategoriju tzv. zaštićenih radnika kojima se ne može otkazati Ugovor o radu i dve godine po prestanku bavljenja tim poslom, naravno uz uslov da svo vreme poštuju zakone.

Elem, Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu je konstatovalo brojne prekršaje Zakona o dostupnosti informacija u delatnosti prosvete kao i činjenicu da ustanove obrazovanja nisu u proteklom periodu postupale u skladu sa odredbama Zakona, iako je za nepostupanje po Zakonu za odgovorno lice predviđena prekršajna odgovornost. Po ovom Zakonu škole/ustanove su u obavezi da sprovedu odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, te imaju i obavezu da izrade i obelodane Informatore o radu škola/ustanova, kao i da uredno podnose godišnje izveštaje povereniku za informacije od javnog značaja, u zakonom propisanom roku (20.01. tekuće godine za prethodnu godinu).

U cilju realizacije ove zakonske odredbe, ministar prosvete je uputio cirkularno pismo svim načelnicima školskih uprava i svim direktorima škola i ustanova na teritoriji Republike, gde ih podseća na ove zakonske obaveze. Nadamo se da će i ova zajednička inicijativa doprineti transparentnosti rada i da će davanje i razmena informacija između obe strane biti doprinos razvoju socijalnog dijaloga na nivou škola/ustanova, kako ne bi morali o istom obavestavati nadležne organe i podnositi prekršajne prijave.

Molimo da nas izvestite ukoliko imate problema u funkcionisanju sindikalne organizacije i ostvarivanju prava na informisanje ili nekog drugog prava iz zakona i kolektivnih ugovora, kako bi Vam mogli pomoći da ta prava i ostvarite.

NA KORAK DO CILJA

NSJS upisan u Registar

U cilju realizacije programskih dokumenata usvojenih na Skupštini NSPRV i Kongresu Srps-a, naš Sindikat je pomogao da zaživi ideja drugačijeg organizovanja radnika u Srbiji, a na način kako su to već uradile naše kolege u svetu – formiranjem Sindikata radnika u javnom sektoru. Naš Sindikat je bio jedan od osnivača i konstitutivnih delova Nezavisnog sindikata javnih službi Vojvodine, koji su početkom maja, nakon potpisivanja Akta o osnivanju NSJSV podneli zahtev Ministarstvu rada i socijalne politike za upis ovog Sindikata u Registar sindikalnih organizacija. Već 28. maja Ministarstvo je izdalo Rešenje o upisu u Registar, čime je stvoren i zakonski okvir delovanja ovog Sindikata, a otvorena mogućnost za dalje integracije.

Sedište ovog sindikata je u Novom Sadu, ulica Modene 5, a lice ovlašćeno da zastupa i predstavlja ovaj Sindikat je predsednik Izvršnog odbora Sindikata, prof. Hadži Zdravko M. Kovač. U ovom trenutku Sindikat okuplja zaposlene u prosveti, u kulturi, u organima jedinica lokalnih samouprava i zdravstvu, a otvoren je da mu pristupe i zaposleni u drugim budžetskim službama, zaposleni u javnim preduzećima i ustanovama čiji su osnivači Pokrajina i jedinica lokalne samouprave. Trenutno je u sastavu ovog Sindikata jedan reprezentativan sindikat – Nezavisni sindikat prosvetnih radnika Vojvodine, jedan sindikat koji je u postupku utvrđivanja reprezentativnosti i koji će je ovih dana i utvrditi – Nezavisni sindikat radnika u kulturi Vojvodine i više sindikata pred kojima predstoji (do redovnog Kongresa) konstituisanje na granskom principu i, naravno, posao oko dokazivanja reprezentativnosti u tim delatnostima.

U ovom trenutku aktivno se radi na sporazumima o saradnji i udruživanju

sa više sindikata javnog sektora i potpisivanje osnivačkog akta sa sindikatima javnog sektora (lekarima, policijom, visoko obrazovanjem) koji su van registrovanih sindikalnih centrala na formiranje Nezavisnog sindikata javnih službi Srbije. Očekujemo da će do kraja meseca i ovaj sindikat podneti zahtev za upis u Registar i utvrđivanje reprezentativnosti u grani kulture. Kako će, sasvim izvesno, jedan od osnivača i članova ovog sindikata biti i Srps, dakle granska centrala kojoj pripada i NSPRV, jasno je da će ovaj Sindikat već u startu imati najmanje dve reprezentativne grane.

S obzirom na sprost administracije i (ne) očekivane teškoće na koje smo nailazili i u postupku osnivanja, registracije i utvrđivanja reprezentativnosti, moramo, ovom prilikom, iskazati zadovoljstvo činjenicom da smo uspešli u našoj nameri da sačuvamo gro našeg članstva, a i da napredimo formu organizovanja i time otvorimo prostor za socijalni dijalog u sektoru usluga i javnih službi i to na način da interes zaposlenih u ovom sektoru predstavljaju autentični predstavnici ovih službi, a ne sindikalne centrale sastavljene od „preživelih“ kadrova iz industrijskih sindikata, kojima je jedini posao postao briga za naš interes, pošto su preduzeća i kompanije iz kojih su nekada došli u sindikate, već odavno izbrisani iz Registra Trgovinskog suda i više, kao takve, i ne postoje.

Ovo je i poziv drugim sindikatima iz ustanova i preduzeća u javnim i uslužnim službama, državnim organima i organima lokalne samouprave da se pridruže vojvodanskom i sutra srpskom PSI ili, ako vam bolje zvuči, srpskom „Ver.di“-ju.

PISMO PRIJATELJA

Nastavak sa str. 1

Uvažene dame i gospodo,

Ceneći poverenje i ugled koji je Kompanija Wiener Städtische osiguranje Viena Insurance Group stekla kroz 185 godina postojanja i rada, zahvaljujući pre svega svojim saradnicima i klijentima na tržištu Srbije, želimo da Vam i na ovakav način – kroz prostor u Vašem Informatoru približimo sve bitne informacije, činjenice i novine o našim produktima i našem poslovanju.

Članovi Vašeg Sindikata su po najpovoljnijim uslovima osigurani kod naše Kompanije od posledica nastanka nesrećnog slučaja.

Osigurani rizici su:

1. nezgoda – povreda, osiguraniku se isplaćuje po tablici invaliditeta do 200.000,00 dinara
2. smrt usled nezgode – porodici se isplaćuje 100.000,00 dinara
3. smrt usled bilo kakve bolesti, porodici se isplaćuje 50.000,00 dinara

Kroz ovaj PROSTOR želimo pre svega dvosmernu komunikaciju.

Omogućite i obezbedite sebi i svojoj porodici dostojanstvenu i sigurnu deviznu penziju kroz naš elitni, i najprodavaniji produkt životno osiguranje.

Životno osiguranje je brend naše Kompanije, gde imate mogućnost da uz SIGURNU ŠTEDNU obezbedite sebi i dodatni iznos za slučaj neželjene životne situacije – nastanka teže bolesti ili potrebe za tuđom negom i pomoći. Sami birate svotu koju želite da vam se isplati za ozdravljenje, a osnovni program devizne štednje se ne prekida.

Što se tiče sigurnosti i poslovnosti Wiener Städtische osiguranje je pripisalo najveću dobit svojim osiguranicima do sada. Osim što je ovaj iznos veoma visoko reprezentativan za ukupno domaće tržište životnog osiguranja, to je i najveća dobit koju je Wiener Städtische osiguranje dodelilo do sada. „Ponosni smo na rezultat koji smo ostvarili uprkos poslovnim izazovima koje je donela prethodna godina, i na činjenicu da smo našim osiguranicima pripisali do sada rekordnu dobit. Naši klijenti su se verovali u direktnu korist od sigurnog ulaganja.“ – izjavio je Branko Krstonošić, predsednik Upravnog odbora.

Kontaktirajte nas – uz punu diskreciju telefonom 025/433-790, faksom 025/433-790, mobilni telefon 060/1006138, e-mailom b.bekvalac@wiener.co.rs

Postavite pitanja, zahteve, konsultacije,...

Sačinimo i predložimo za Vas i Vašu porodicu:

- osiguranje života (već od 25 € mesečno...)
- osiguranje i zaštita Vaše kuće (požar, oluja, nevreme, izlivanje vode, poplave i bujice, ...)
- najpovoljnija kasko ponuda za Vaš auto
- najpovoljnije putno osiguranje za Vaš godišnji odmor...

Zahvaljujemo Vam i čestitamo što ste uspešno izveli još jednu generaciju i želimo prijatan godišnji odmor.

Wiener Städtische

НОВИ ЗАКОНИ НА ВИДИКУ

• Закону о високом образовању у парламенту • Закон о пензионим систему „прошао“ Владу • Закон о платама у јавним службама ради се у тајности

Више пута одлаган кључни закон који треба да уређује зрело доба, оних са пуним или непуним радним стажом, нашао се на дневном реду Владе Србије, а потом је упућен на усвајање српском парламенту. Одлагања условљена слушавањем шта ће о свему рећи ММФ су окончана и, након што је ММФ рекао своје, ови закони крећу у скупштинску процедуру. С обзиром на ригидне ставове ММФ-а и хроничну несташицу пара у државној каси, у којој су пензионери највећи корисници, јасно је да ће бити тешко одржати некада прокламован ниво права и проценат пензија у односу на просечне плате. И не само то – ММФ захтева стриктно поштовање Закона о максималном броју запослених у државним органима и локалним самоуправама, што другим речима значи да ће се одлагано отпуштање 10% ђака морати спровести како би влада добила уговорене позајмице од једног од два највећа светска монетарна лихвара, који за разлику од „социјално одговорне“ Владе Србије су, у сваком случају, одговорни, али према сопственим фондовима и средствима ММФ и при томе немају пуно разумевања за аргументе које су протеклих недеља у јавности износили премијер, министарка финансија и други министри. Према раније постигнутим договорима, чим закон „угледа светло дана“, Синдикат ће организovati обуку за синдикалне активисте о новим решењима. У овом тренутку не можемо „да гледамо у пасуљ“, па стога нећемо ни шпекулисати око онога што би могла, или што ће бити решења у Закону о ПИО.

Запослене у универзитетском образовању, као и кориснике услуга чека у новој школској години нови измене и допуњен Закон о високом образовању, који је, након што је прошао „јавну расправу“ и добио бечел КОНУС-а, тренутно у владиној процедури, а већ следеће седмице би се могао наћи и у скупштинској процедури. О неким решењима у овом Закону писали смо и раније, а овом приликом подсећамо да се студентима који су завршили четири године студија поново враћа звање „дипломирани“ (по сада важећем Закону, ови студенти су добијали тзв. бечелор диплому и био им је ускраћен назив „дипломирани“). Предлогом измена и допуна Закона уводи се систем студирања 3 (бечелор) + 1 (дипломирани) + 1 (мастер). Студирање по принципу 3+1+1 (уместо 4+1, односно 3+2) значи да студент који дипломира након 3 године добија звање струке, као што је некад било у вишим школама, са 4 године звање „дипломирани“, а са 5 звање „мастер“. Познаваоци прилика у овом сектору образовања и у Скупштини очекују да Закон буде усвојен у јуну, са примењивањем од нове школске године 2010/11.

Од новина, поменимо још да:

- факултети неће моћи самостално да одређују износ школарине, већ ће за планирању школарину морати добити сагласност од Министарства просвете,
- уводе се ранг листе за све студенте који завршавају студије у одређеној школској години,
- студенти који су уписани као буџетски неће тај статус имати гарантован до краја студија, већ ће њихов положај зависити од тога какав просек постижу,
- самфинансирајући студенти ће имати шансу да се већ у наредној години пребаци на терет буџета, зависно од темпа и успеха који постигну,
- приватни факултети ће сваке године морати Министарству просвете доставити банкарске гаранције у износу од 10% од укупне школарине за уписане студенте,
- уводе се категорије ванредних студената (за оне који раде и студирају), а уводи се и 6 испитних рокова и апсолвентни стаж.

Сем ових закона, који су већ на дохват руке, запослене у образовању, али и другим јавним службама, могао би ускоро да изненади и Предлог закона о платама у јавним службама (нејасно је да ли ће се државни чиновници поново наћи међу јавним службеницима или ће се и даље покушавати за њих обезбедити привилегован положај посебним законом). Синдикат, наравно, то не може изненадити, јер, да подсетимо, тај посао смо већ једном готово довели до краја (у лето 2006) када су остале само мање недоумице и број платних разреда (12 или 13). Оно што брине, то је што се тај посао ради на нивоу стручних група Министарства рада и министарства запослених у јавним службама (просвете, културе, здравства...) далеко од очију стручне јавности и заинтересованих. Како нас ускоро очекују распусти, колективни и други годишњи одмори, могло би се десити да „социјално одговорна“ влада за време „јавне расправе“ управо одабере време када је готово и немогуће дати одређене примедбе или побољшања самог Предлога закона којим ће се након такве јавне расправе наћи онда на Влади, а затим и у Народној Скупштини.

СРПС ИЗДАЈЕ РЕШЕЊА

У складу са Правилником о упису синдиката у Регистар синдиката („Сл. Гласник РС“, бр. 50/2005 и 10/2010), у Регистар се не уписује лице овлашћено за заступање и представљање Синдиката. Ко се сматра лицем овлашћеним за заступање и представљање и располагање новчаним средствима синдикалне организације, утврђује се на основу акта Синдиката основаног за територију Републике, ако је синдикална организација у чланству тог синдиката, а у складу са Статутом или другим општим актом Синдиката (члан 4., тачка 4 Правилника). Стога, убудуће, по овом питању обраћајте се директно Синдикату.

Како су све организације Независног синдиката просветних радника Војводине и Синдиката образовања Београда-Градски одбор у школи/установу у чланству Синдиката радника у просвети Србије, основаног за територију Републике Србије, за председнике синдикалних организација овог Синдиката, Решење о лицу овлашћеном за заступање и представљање синдикалне организације у школи издаваће овлашћена служба СрпС. Једино таква решења, оверена од стране СрпС могу бити валидна у смислу заступања и представљања синдикалне организације у школи, као и располагања новчаним средствима и имовином Синдиката.

СрпС је формирао Регистар решења у која ће уписивати следеће податке: пун назив организације синдиката и седиште, број Решења под којим је синдикална организација уписана у Регистар синдиката и датум под којим му је Решење издато, као и личне податке за лице овлашћено да заступа и представља синдикалну организацију: име и презиме, установу у којој је запослен и адресу радног места, број личне карте и полицијске управе која ју је издала, јединствени матични број грађанина и адресу становања.

Стога је неопходно да секретаријату Синдиката доставите захтев за упис лица овлашћеног за заступање и представљање, како би могли комплетирати Регистар лица овлашћених да заступају и представљају Синдикат. Ово је важно и из разлога што смо пред потписивањем Споразума са Министарством просвете о примени члана 55. ПКУ за основне и средње школе и домове ученика (увећана зарада за председнике синдикалне организације СрпС) на председнике синдикалних организација НСПРВ/СОБ-ГО/СРПС и што без потврде СрпС-а, ово право нећете моћи користити.

КАКО ДО 12%

Због спорности администрације и бирократских разлога синдикалне организације овог Синдиката и председници Синдиката у школама били су донедавно ускраћени за једно од права загарантованим законима, колективним уговорима и међународним конвенцијама. Како је наш синдикат први синдикат запослених у просвети који је утврдио репрезентативност („Службени гласник РС“, 2/2010), а у међувремену са Владом РС закључио Споразум који уређује права СрпС и Владе РС стекли су се сви услови да се члановима нашег синдиката, синдикалним председницима и синдикалним организацијама признају сва права у складу са Законом о раду, ОКУ, ПКУ за основне и средње школе и домове ученика, која проистичу из утврђене репрезентативности.

Напомињемо да је услов за коришћење утврђених права обавеза достављања директору установе:

1. Решења (министарства рада) о упису синдиката (у школи) у Регистар синдиката
2. Одлуке о избору председника и чланова органа Синдиката
3. Споразум Владе Републике Србије и СрпС
4. Уверење о чланству НСПРВ и СОБ-РО у СрпС

Стога је неопходно, уз Захтев за признавање права на увећану месечну плату од 12% и Захтев за корекцијом коефицијента председнику синдиката, доставити и ова документа.

Уколико досад нисте утврдили репрезентативност, односно проценат запослених учлањених у Синдикат на нивоу школске организације, неопходно је и да то у сарадњи са директором школе урадите, пошто за организације са учлањењем мањим од 50% од броја запослених се утврђује сразмеран део увећане зараде у односу на 12% колико припада председнику нашег синдиката у случају да је број учлањених радника у Синдикат већи од пола (записник, упућство и захтев можете преузети са сајта (→ документација) или добити у секретаријату Синдиката).

Председницима Синдиката припадају и друга права утврђена Законом и колективним уговорима, укључујући и њихову посебну правну заштиту, о чему смо вас информисали раније. Посебно је важно истаћи да при томе и председник Синдиката мора да поступа у складу са важећим законима, али и са Статутом Синдиката, јер од тога зависи његов статус, као и статус по престанку вршења функције председника Синдиката.

DOŽIVLJAJ JEDNOG PROSEČNOG PROSVETNOG RADNIKA

Ovo pišem iz dva razloga. Prvi je da izbacim iz sebe gorčinu posle onoga što mi se dogodilo, a drugi razlog je pokušaj da probudim ljude iz letargije.

Dakle, da predem na događaj. U četvrtak sam završio nastavu i nakon toga se posvetio standardnoj birokratiji, popunjavanju dnevnika, ispisivanja zapisnika i rešavanja izostanaka učenika za prethodni mesec. Po završetku planiranih radnji, uputio sam se kući. Bio je i predivan, sunčan dan.

Na izlasku iz zgrade sam sreo jedan broj učenika sedmog i osmog razreda. Malo sam, po običaju, nevezano razgovarao sa njima. Otključao sam bicikl i krenuo. Po običaju sam bacio pogled oko sebe i primetio da ispred mene stoji persona sa kojom nisam imao ni najmanju želju da se zadržavam. Gurajući bicikl stigao sam paralelno pomenutoj personi (otac jednog mog učenika zbog kojeg već mesecima strepimo po hodnicima škole). Nisam naravno okrenuo pogled prema njemu ali on se (šta sam nažalost i očekivao i predviđao) okomio na mene. Prvo mi se veoma nepristojno obratio, a nakon toga i krenuo prema meni. Pokušao sam da ga ignorišem, ali no se postavio na moj pravac kretanja, pa sam bio prisiljen da se zaustavim. Krenuo je da me vreda, naziva pogrdnim imenima i postavlja pitanja o mom ispitivanju njegovog deteta.

Pošto nisam hteo da učenici čuju njegove reči (istini za volju, nisam ni ja), uspeo sam da nastavim da se krećem prema Glavnoj ulici. On se obratio osobi sa kojom je dotada stajao i razgovarao i krenuo da me prati i vreda. Nisam imao nameru da se upuštam u konflikt, pa sam ga smirenim glasom zamolio da se utiša, pribere i razmisli o svom nastupu. Nije previše vredelo. Nastavio je sa salvom uvreda i počeo je da mi pominje i majku u veoma lošem kontekstu. I dalje mu nisam hteo pružiti satisfakciju spuštanja na njegovo nivo i nastavio sam da se krećem (kretanje je bilo mirno i tempom koji sam svaki dan upražnjavao). Kada smo stigli na čošak ulice, okrenuo se i napustio me. Ja sam nastavio da hodam preko Glavne ulice u smeru pijace, kako uobičajam i ostalim danima.

Na moju najveću žalost, persona me je sustigla kod nekadašnje Beogradske robne kuće, preprečio mi je put svojim biciklom (koji je dovezao do mene kao da ga đavoli proganjaju) i nastavio da iznosi svoj govor koji je i prethodno izneo. Ada se još malo osmelio i sem pominjanja moje majke i moje seksualne orijentacije (smatra da sam pripadnik gej populacije), napominjući da sad može da mi kaže šta god hoće, jer bože moj, svedoka nemam, obavestio me je da će i oči da mi povadi, a i krvi da mi se napije. Ponovo sam ga najlepše što se može, uz najmirniji ton, zamolio da prekine i da se udalji od mene. Tada se osmelio još više, jer očigledno je bilo (bar za njega), da sam preplašen i zgrabio me je za ruku ispod lakta. E, to je za mene već malo bilo previše i tada sam ga veoma odlučno i poprilično hladnim tonom obavestio o svom neslaganju sa njegovim potezom i ponovo sam ga zamolio da skloni svoju ruku sa moje. Valjda ga je to malo dozvalo pameti pa se odmakao od mene i jasmam bio u mogućnosti da nastavim svoje kretanje po unapred zacrtanoj putanji.

Osvrnuo sam se, ali na svu sreću nije me pratio. Seo sam na bicikl kada sam stigao do puta i krenuo u smeru kuće.

Po stizanju kući, nazvao sam direktora svoje škole i obavestio sam ga o nemilom događaju. Direktor me je obavestio da je podneo prijavu protiv pomenute persone kod nadležnih organa javnog reda i mira. Ja sam po završenom razgovoru obavio i svoju prijavu nadležnima. Za određeno vreme (moram priznati iznenađujuće kratko) patrola Policije je stigla na moju adresu i uzela podatke potrebne da obavi svoj posao.

Moram napomenuti da je pomenuta persona već mesecima dolazila svaki dan u školu i na njenim hodnicima napadala profesore, dajući im do znanja da su nesposobni i nestručni. Čak se dogodilo da se sakrio i u toaletu da bi iskočio pred jednu koleginicu, da bi je obavestio o njenim greškama koje je izvršila prema njegovom sinu. Donosio je čak i korektor i zahtevao od direktora da izvrši korekciju ocene u dnevniku.

Nakon svega ovoga postavlja se pitanje, dokle može da ide bezobrazluk i bezobzornost određenih roditelja? Moramo li mi, prosvetni radnici, da trpimo svaku vrstu pritiska od roditelja, pod maskom zabrinutosti za svojim detetom. U misli mi se vraća šamaranje profesora u jednoj drugoj somborskoj školi, izbijanju zuba kolegicine u jednom marketu, a i nevezano za školstvo, pokušaj spaljivanja žandara na utakmici i šamaranje lekarke na dežurstvu.

Treba li neko stvarno da pogine, treba li i kod nas da neko zapuca u školi i pobije decu i prosvetne radnike da bi se neko setio i povećao sigurnost?

Zar je tako teško zaposliti još par radnika u policiji i obezbediti škole školskim policajcima. Roditelji, vaša deca su u tim školama.

LOŠE SE NE DOGAĐA SAMO DRUGIMA, NEGO I NAMA SAMIMA.

*Bela Blašković, profesor fizike
OŠ „Nikola Vukićević“ Sombor*

DOJAVA

Za one koji okapavaju po kladionicama, čekajući laki keš, ovaj termin je dobro poznat. Označava informaciju, skoro sigurnu, da će se neka utakmica završiti sa određenim ishodom, brojem golova, itd. Međutim, često izvor ove informacije zna da omane, pa se utakmica završi sa drugačijim rezultatom od najavljenog. A onda krene lavina nezadovoljstva ka onom ko je u najavi omanuo. Zna to i da se završi gore po onog ko je informaciju dao. Zavisno od uloga. Na srpskoj prosvetnoj sindikalnoj sceni ima puno dojava. Naročito štrajka. I sve izgledaju u početku da mogu biti istinite. Ali to kratko traje. Uloži vremenom rastu, iako rezultat izostane. Iščekivanje, nada u bolje sutra, tj. bolji materijalni položaj zaposlenih brzo postane uzaludno. Vlasnik kladionice tj. država u vidu Vlade pritisne sudije i oni sviraju neki nepostojeći penal. I ishod bude onakav kakav ona hoće. Različiti od dojava. Povod za ovaj satiričan uvod je najava „zauvek reprezentativnog“ SOS-a da će od 01.09.2010. započeti štrajk ako Vlada RS ne poveća plate zaposlenima u prosveti za 10%. Šta je nateralo SOS da usred zime, kad mu vreme nije, zapreti bunom tj. štrajkom, ne kada gora olista, već kada i opadanje lišća nije daleko. Davljenik se i za slanku hvata. Projekat zvani: poslednji PKU za osnovne i srednje škole i domove učenika nije uspeo da zaustavi prekomponovanje sindikalne scene i pojavu novog sindikata zaposlenih u prosveti na nacionalnom nivou. Ni sitnošćardžijski fazoni u vidu odugovlačenja i nečinjenja u Odboru za utvrđivanje reprezentativnosti. Ni sramna pisma i dopisi ministru i prosvetnim sindikatima iz ex Yu zemalja. Odlazak najvećeg, beogradskog Odbora iz SOS-a i marginalizacija SOS-a u APV navela je rukovodstvo SOS-a da u postupku utvrđivanja reprezentativnosti Srps-a kao argument za neizdavanje Rešenja navedu jednu jezivu stvar, da SOB i NSPRV imaju članstvo samo u Beogradu i APV, a ne u centralnoj Srbiji. Prave li to oni protivustavnu, novu podelu Republike Srbije? I na kraju priloga za međusindikalnu solidarnost i saradnju u stilu Bruta, osporavaju postupak za utvrđivanje reprezentativnosti u kojem su i njihova centrala (SSSS) i 23 granska – sestrična sindikata to dokazali. A oni nisu. I neće. I tužakaju se sada svima da bi prikriili svoju nemoć. A činjenice su neoborive. Otkada je SOS perjanica u pregovorima sa Vladom novčanici zaposlenih u prosveti su sve tanji. Mogu da se vade koliko hoće, na Seku, baba Rogu, vnađinski grip... ali je statistika surova. U dve godine, 2008-oj, 2009-oj, i tri meseca 2010-te, plate zaposlenih u prosveti su porasle samo 10%. Koliko je inflacija i skok kursa evra obezvređila te zarade znamo i sami. Zakon o Budžetu se striktno primenjuje samo na zaposlene u prosveti. Nema božićnih i jubilarnih nagrada. Štedi se na putnom trošku i stručnom usavršavanju. Staž prosvetara manje vredi, sve na štetu zaposlenih. Dok drugi ne štede, prosveta je skup belih laboratorijskih miševa. Ni socijalno-ekonomski program nije bio kao za ostale. Jedino prosvetni radnici nisu mogli koristiti nadoknadu sa NSZ. Kao da nisu građani ove zemlje! Toliko su se trudili da iz PKU izbace sve druge sindikate, osim nj.k.v. „reprezentativnih“ da su zaboravili da im oko 16500 zaposlenih nema minimalac. Ili je još bolji primer „Slučaj predsednika sindikata Srps-a (NSPRV i SOB) u školi/ ustanovi. Ako se za neprimenjivanje čl. 55. PKU koji se tiče nadoknade od 12% na platu predsednicima Sindikata, može naći prilično labavo opravdanje u činjenici da Srps nije potpisnik PKU, šta reći za neprimenjivanje OKU. Da li je moguće da za sindikat koji je uredno registrovan u Ministarstvu za rad i socijalnu politiku Republike Srbije, ne važe zakoni i podzakonski akti ove zemlje? Kao da je Srps ogranak AI Kaide za Srbiju! Ako se ikada bude pravila bela knjiga sindikalnog aparthejda, evo divnog primera. Piter Bota bi bio ponosan.

I dolazimo do povoda ovog teksta. To je najavljeni štrajk. SOS je obesmislio ovaj najjači vid sindikalne borbe, zajedno sa USPRS. Stalnim pretinjama, često bez razloga i povoda, ogadili su taj pojam i javnosti i članovima svih sindikata. Pas koji laje ne ujeda, kaže naš narod. SOS nikada nije bio u stanju da izvede pravi štrajk sam. Ni onda kada je bio ekskluzivni pregovarač (jedinu) sa Vladom RS. A pogotovu sada kada je njegova reprezentativnost i brojnost diskutabilna. I ona uvredljiva konstatacija o Srps-u koji ima članove samo u Gradu Beogradu i APV zapravo kriju slabost i surovu istinu. SOS je marginalan sindikat u Beogradu i APV. Zato bi da ih „izmesti“ iz Republike Srbije da bi možda reprezentativnost dokazao u ostatku Srbije, koja usled migracija stanovništva i slabog nataliteta gubi i škole. I ima sve manje prosvetnih radnika. I članova SOS-a. A štrajk van Beograda i APV neće nikoga zabrinuti. Pogotovu Vladu. I onda kada smo izlazili iz „Nezavisnosti“ u novembru 2007., napravili smo efikasniji štrajk u APV od tri „reprezentativna“ sindikata, koji bi po svaku cenu da u Republici Srbiji ozakone doživotnu-dinastičku reprezentativnost. Jednom si reprezentativan, crpeš sva prava i privilegije. Šta će ti članovi? Da ne odlutam zbog inspiracije. Predsednik SOS, B. Pavlović, predstavlja sve prosvetne radnike zemlje Srbije u Nacionalnom prosvetnom savetu. Zaslužuje li to mesto? Naravno, jer niko nije uštedeo toliko para državi svojim (ne)činjenjem. Zato je i dobio većinu u Skupštini pri izboru. Jednom državni sindikat, zauvek državni sindikat. A i zarada po osnovu članstva u raznim odborima i telima po tom osnovu nije mala. I onda da se štrajkuje protiv te i takve države. Nema šanse. Dakle, štrajka biti neće! Kad ga je i bilo u režiji SOS-a? Ako SOS i Vlada RS budu igrali utakmicu 01.09.2010., jedna ekipa se neće pojaviti na terenu. Naravno – SOS. I biće registrovana službenim rezultatom 3:0, za Vladu naravno. Ista priča je i sa USPRS. Imaju sličnu taktiku. Jedan tim ne može ni da skupi igrače. Nije mogao ni da se registruje za takmičenje u Ministarstvu rada i socijalne politike. Ključeve štrajka drži Srps. U toj utakmici sa Vladom bilo bi bar igre, tj. štrajka. A i Vlada bi primila po koji gol. Rezultat – neizvestan! Da se kladimo!

Miroљub Bjeletić

ЈЕГЕШ ПРИМИО ОГЛЕДНО ОДЕЛЕЊЕ

Покрајински секретар за образовање др Золтан Јегеш примио је директора новосадске Гимназије „Јован Јовановић Змај“ др Радивоја Стојковића, професоре и ученике, поводом другог циклуса уписа у огледно одељење ученика шестог и седмог разреда основних школа у овој образовној установи. Ради се о наменској настави за талентоване ученике основних школа из математике, физике и информатике. Програмом са повећаним бројем часова обухваћени су алгебра и геометрија, као и физика и информатика. Наставу, поред професора Гимназије, изводе најуспешнији професори новосадских основних школа, а у образовни процес су укључени и професори са ПМФ. На часовима математике користи се и најквалитетнија инострана литература. Др Золтан Јегеш истакао је да је овај пројекат, започет пре две године, дао одличне резултате и да се показало исправним што су се

у Гимназију уписивали талентовани основци шестог и седмог разреда како би стекли додатна знања и усавршавали свој таленат из математике, физике и информатике, што су показали и резултатима на бројним државним такмичењима.

Директор Гимназије др Стојковић објаснио је да се ради о математичком огледу Министарства просвете за ученике шестог и седмог разреда основних школа. Ови ученици имају два часа више математике него њихови вршњаци, те један час више из физике и информатике, односно програмирања. Део њих су такмичари, док други желе да сазнају више него у редовним одељењима. Према његовим речима, поред даљег развоја математичке логике, изузетно је важно за њихову социјалну и емоционалну интелигенцију што се налазе међу себи сличнима.

ОШТРИЈЕ НА ПЕДОФИЛЕ

Заменик омбудсмана за права детета Тамара Лукшић-Орландић оценила је, поводом полицијске акције "Армагедон" и хапшења неколико десетина педофила, да казнена политика у тој области мора да буде оштрија. Поводом полицијске акције "Армагедон" и хапшења неколико десетина педофила у последњих неколико седмица, заменик омбудсмана за права детета Тамара Лукшић-Орландић рекла је да казнена политика у тој области мора да буде у функцији превенције, што значи да би морала да буде нешто оштрија. Гостујући у Дневнику РТС-а, Орландићева је указала и на проблем застаревања тог кривичног дела, због чега је у Србији могуће да за дело за које је, на пример, предвиђена затворска казна од три године, починилац никада не буде процесуиран. Она је истакала да је просечна жртва те врсте насиља деветогодишње дете и да малишани у том узрасту још не могу да дефинишу шта се догађа, а имају и неку врсту стида и не желе

да се повере родитељима да их не би разочарали. Према њеној оцени, деца имају неповерење и према професионалцима и онима који са њима раде у школским установама, где би требало да постоји свакодневни контакт и где би психолози у континуитету, од вртића, преко основне, до средње школе, пратили децу сразмерно њиховим развојним капацитетима. Истичући да је потребно изоштрили чула за оно што деца говоре, јер се и невербално изражавају, Тамара Лукшић-Орландић сматра да је проблем и у некоординацији система у држави, која су задужена да се баве децом, као што су: просвета, социјални рад, полиција, здравство. Око 90 одсто зловљањане деце, како је речено, никада о томе не проговори, најчешће из страха и срамоте, а акција "Армагедон" и хапшење неколико десетина педофила у последњих неколико седмица довела је до тога да проблем положаја и зловљања деце дође у први план.

БУЏЕТСКЕ УСТАНОВЕ МОЋИ ЋЕ ДА ЗАПОШЉАВАЈУ САМО ДИПЛОМЦЕ СА ДРЖАВНИХ ФАКУЛТЕТА!

Учесници јавне расправе о предлогу измена Закона о високом образовању слажу се да су оне неопходне, али приватници нису задовољни оним што је предложено. Јавна расправа се приводи крају, а у Скупштини Војводине одржано је неколико састанака на ову тему. Начелно сви су се сложили да су интервенције које је предложила радна група Министарства просвете неопходне, али део учесника није све промене оценио одговарајућим. Највеће полемике изазвао је предлог да

убудуће буџетске установе у здравству, просвети и судству могу да запошљавају само дипломце државних факултета. „То је пракса многих европских земаља које образовање за одређене професије поверавају искључиво државним факултетима као посебни јавни интерес. Правни факултети су својевремено и основани да обезбеде кадар за државну службу и њихов програм прилагођен је потребама државне администрације“ - оценио је декан новосадског Правног факултета проф. др Ранко Кеча.

НОВИ ЗАКОН ВОДИ НЕСТАЈАЊУ ПРИВАТНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ ИНСТИТУЦИЈА

Док власник и ректор Универзитета "Мегатренд" Мића Јовановић сматра да су ови предлози фрапантно лоши и воде ка нестајању приватних високошколских институција, ректор "Сингидунума" Милован Станишић, подсећа да је ову праксу прва увела Финска, а касније ју је прихватило још неколико чланица ЕУ. Станишић је навео да његов став подржава и чињеница да државне факултете издржава буџет, па је логично да

и запошљава кадар у чије школовање је улагала, односно штити своју инвестицију. Многе предложене одређе приватне факултете стављају у неравноправан положај оценио је др Илија Бабић са приватног Факултета за европско правно-политичко студије у Сремској Каменици. Он је свој став поткрепио предложеним решењима по којима се само од приватних факултета тражи да имају половину непокретности у власништву банкарске гаранције.

ДОЗВОЛЕ ЗА РАД ДОБИЛА 102 ФАКУЛТЕТА

Процес акредитације до сада је успешно завршило седам државних и један приватни универзитет, на којима студира готово 64.000 студената, рекла је председница Комисије за акредитацију и проверу квалитета професор Вера Вујчић.- Акредитовани су државни универзитети у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Државни универзитет у Новом Пазару, београдски Универзитет одбране и приватни Универзитет Сингидунум - рекла је Вујчић. Она је истакала да се у процесу одлучивања налазе још четири универзитета: Универзитет Мегатренд, Универзитет Едуконс, Универзитет Метрополис и Универзитет уметности, 61 студијски програм академских студија и 21 студијски

програм струковних студија.

Како је навела дозволе за рад добила су 102 факултета и високе школе академских студија, да је акредитовано 1.006 студијских програма првог, другог и трећег нивоа академских студија, односно првог и другог нивоа струковних студија, подсетивши да је акредитација универзитета, факултета и високих школа академских студија започела је 2008. године и да је у току је шести циклус одлучивања. - Засада је под актом упозорења један универзитет - Универзитет Привредна академија, 12 факултета, од чега шест из поља уметности, као и 242 студијска програма - рекла је Вујчићева, наводећи да је у питању пресек стања рада Комисије од пре десетак дана и да су у међувремену акредитовани поједини програми.

СРЕБРЊАЦИ ЋАЦИМА ГЕНЕРАЦИЈЕ

Министарство просвете Србије наградиће ђаке генерације у основним и средњим школама у Србији, најавио је министар просвете Жарко Обрадовић. "Биће награђено 1.711 ученика, 1.163 из основних и 548 из средњих школа" - рекао је он, истакавши да је циљ акције промовисање образовања и најбољих ђака.

Најбољи ђаци у Србији добиће 25 кованица од легуре новог сребра са ликовима српских државника, научника и уметника, као и књигу о знаменитим личностима из српске историје, културе и науке, попут Доситеја

Обрадовића, Николе Тесле, Милутина Миланковића и Милене Павловић Барили. Обрадовић је истакао и да образовање у Србији треба прилагодити потребама тржишта и економског развоја, што је, како је навео, услов да Србија не застане за другим земљама и да има бољу будућност. Најбоље ученика основних и средњих школа у Србији одредиће одељенска и наставна већа у школама, а поред школског успеха, у обзир ће се узимати и владање и награде на такмичењима које је организовало Министарство просвете.

ZARADE STATISTIČKI SAČUVANE

• Povećanje posle aprila 2011 • U Srbiji 338, u Sloveniji 967 evra • Plate najniže u regionu, inflacija najviša

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u aprilu 2010. godine, iznosi 48525 dinara (470 evra). U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u martu 2010. godine, nominalno je veća za 4,5%, a realno je veća za 3,8%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u aprilu 2010. godine, iznosi 34952 dinara (338,6 evra). U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u martu 2010. godine, nominalno je veća za 4,3%, a realno je veća za 3,6%.

Iako statistika beleži rast mesečnih primanja, zarada ni izdaleka nije dovoljna da pokrije narasle troškove, pa su mnogi prinuđeni da rade dopunske poslove. Tako oni koji imaju sreće da u današnje vreme nađu plaćen posao mogu kući u proseku da donesu još pola plate ili oko 15.000 dinara. Od ukupnog broja zaposlenih u Srbiji, a u prošloj godini bilo ih je ukupno 2,6 miliona ljudi, dodatni posao je radilo njih 129.670, odnosno 5% - pokazuju podaci Republičkog zavoda za statistiku Srbije. Najveći broj njih, oko 46% , dopunska primanja je zarađivalo u privatnom sektoru, a trećina njih na poljoprivrednim poslovima, bez zarade, pomažući samo za hranu.

Ovaj podatak i ne čudi mnogo, jer je struktura naših zarada takva da čak dve trećine zaposlenih zarađuje do republičkog proseka, a najviše je onih sa primanjima od 25.000 do 30.000 dinara.

	Prosečne zarade				Prosečne zarade bez poreza i doprinosa	
	RSD		Nominalni indeksi		RSD	
	April 2010		IV 2010 III 2010	IV 2010 III 2010	April 2010	
	Ukupno	Privreda	Ukupno	III 2010	Ukupno	Privreda
Republika Srbija	48525	45857	104.5	105.8	34952	33152
Centralna Srbija	48767	45654	104.0	104.8	35116	32992
AP Vojvodina	47881	46389	105.6	108.6	34517	33571
Grad Beograd	60459	59593	102.5	102.2	43408	42894
Grad Novi Sad	57426	58020	107.0	110.9	41307	41852
Grad Niš	41158	34339	109.3	110.7	29567	24787
Grad Kragujevac	44803	39815	99.3	95.6	32405	28775

Period april 2010 – april 2009.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u aprilu 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u aprilu 2009. godine, nominalno je veća za 7,1%, a realno je veća za 3,0%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u aprilu 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u aprilu 2009. godine, nominalno je veća za 7,3%, a realno je veća za 3,1%.

Period januar/april 2010 - januar/april 2009.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - april 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar - april 2009. godine, nominalno je veća za 6,1%, a realno je veća za 1,8%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar – april 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar – april 2009. godine, nominalno je veća za 6,3%, a realno je veća za 2,0%.

Republika Srbija April 2010. god.	Zarada bez poreza i doprinosa		
	Ukupno	Cent. Srbija	Vojvodina
Ukupno	34952	35116	34517
Privreda	33152	32992	33571
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	29480	29423	29520
Ribarstvo	23239	9945	26327
Vađenje ruda i kamena	52277	47476	78283
Prerađivačka industrija	30008	28984	32375
Proizvodnja el. energije, gasa i vode	49134	49790	46222
Građevinarstvo	28161	27681	29831
Trgovina na veliko i malo, opravka	25914	26693	23658
Hoteli i restorani	18951	19381	17528
Saobraćaj, skladištenje i veze	38444	39592	34409
Finansijsko posredovanje	88981	89700	87174
Poslovi sa nekretninama i iznajmljivanje	39303	39324	39244
Državna uprava i socijalno osiguranje	43193	43389	42553
Obrazovanje	35611	36011	34653
Zdravstveni i socijalni rad	36166	36502	35248
Komunalne, društvene i lične usluge	32570	32447	32914

SVIMA JEDNOKRATNO PO 5000 DINARA?

Pošto MMF nije pristao na odmrzavanje penzija i plata, Vlada je odlučila da 6,5 milijardi dinara raspodeli u vidu jednokratne pomoći. Nije međutim poznato kada će taj novac stići do najugroženijih, kao ni ko spada u tu kategoriju. Iako su iz Vlade najavili da će najugroženiji dobiti pomoć od pet hiljada dinara, ni taj iznos nije izvestan.

MMF će dozvoliti odmrzavanje plata i penzija tek kada ekonomska politika Vlade Srbije da željene efekte. Prema rečima ekonomiste Jurija Bajeca, savetnika premijera Mirka Cvektovića to će biti april 2011 godine. U ovoj godini se ne treba nadati usklađivanju primanja sa inflacijom jer se očekuje manji rast bruto domaćeg proizvoda

nego što je to ranije prognozirano. „Odmrzavanje plata i penzija, očekujemo tek 2011. Godine i to sa početkom od aprila. Način povećanja plata i penzija će biti u skladu sa porastom rasta potrošačkih cena u prethodnih šest meseci, a na to bi se dodala i polovina realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini. Na taj način bi se u 2011. i 2012. paralelno kretao rast penzija i plata u javnom sektoru“, rekao je Bajec.

Raspravi o standardu u Srbiji nema kraja. Sviše je nepoznatih u toj jednačini da bi iko našao pravu ocenu živi li se bolje. Statistika daje jednu sliku. Priznali ili ne, ona izgleda prilično pozitivna. Ono što je još problematično jeste šta sad sledi. Usled krize mnogo šta je stalo. Pa su stale i plate. I još će da stoje.

Elem, „stezanje kaiša“ i bušenje novih rupica na istom nam ne gine uprkos tome što se srpska privreda oporavlja kako su to, u više navrata, istakli predstavnici Vlade Srbije.

INFLACIJA 6,8%

Cene na malo roba i usluga u Republici Srbiji u maju 2010. godine u proseku su više za 1,0% u odnosu na prethodni mesec. U maju 2010. godine u odnosu na isti mesec 2009. godine cene na malo su povećane za 6,8% a u odnosu na decembar 2009. godine za 5,2%.

Troškovi života u Republici Srbiji u maju 2010. godine u odnosu na prethodni mesec u proseku su viši za 1,3%. U maju 2010. godine u odnosu na isti mesec 2009. godine troškovi života su povećani za 3,8% a u odnosu na decembar 2009. godine za 4,0%.

Razlika između indeksa cena na malo i indeksa troškova života je posledica različitog uticaja rasta cena pojedinih artikala na formiranje ovih indeksa.

Republika Srbija ukupno	Indeks cena na malo					
	V 2010 Ø 2009	V 2010 IV 2010	V 2010 V 2009	I-V 2010 Ø 2009	I-V 2010 I-V 2009	V 2010 XII 2009
	107,8	101,0	106,8	105,5	107,2	105,2
Republika Srbija ukupno	Indeks troškova života					
	106,0	101,3	103,8	104,0	104,1	104,0

Plata u Sloveniji 967 evra, inflacija 1%

Prosečna bruto zarada u Sloveniji u aprilu iznosila je 1.499,23 evra, što je za 4,7 odsto više od plate sa porezima i doprinosima u martu i 5,2 odsto više nego u aprilu prošle godine, saopštio je statistički zavod, dok je prosečna neto plata u aprilu u Sloveniji bila 967,32 evra. Promena je najviše vidljiva u prerađivačkim delatnostima, gde su radnici zaradili za 15,2 odsto više nego u martu prošle godine, a najviše su nazadovali radnici u javnoj upravi. U martu ove godine su životne potrepštine poskupele od 1 do 1,1 odsto koliko je iznosila i inflacija.

Najnižu platu u regionu uz Srbiju primili su Makedonci (330,83 evra). Slede Bosna i Hercegovina sa prosečnom platom od 394,50 evra, Crna Gora sa 456 evra, Hrvatska sa 724,13 evra, a na prvom mestu u regionu je Slovenija. Sem toga Slovenija je prošle godine imala i najveći bruto domaći proizvod po glavi stanovnika od 18.367 evra. Iza nje slede Hrvatska sa 24.222 evra, Crna Gora od 4.980 evra i Srbija sa 4.651 evra. Poslednje mesto dele Makedonija i BiH sa po 3.290 evra BDP per kapita.

ДА ЛИ СЕ ПИТАЊЕ ВИШКОВА ЗАПОСЛЕНИХ МОЖЕ УРЕЂИВАТИ ПРАВИЛНИКОМ О РАДУ?

ПИТАЊЕ: Да ли је питање допунских критеријума члана 33. ПКУ за ОШ и СШ и домовне ученика и разраду критеријума из тог ПКУ могуће уређивати Правилником о раду, а не Колективним уговором код послодавца, односно да ли је могуће ово питање уредити Правилником ако у школи постоји синдикат?

ОДГОВОР: Правилник о раду не доноси се само у случају када у школи не постоји синдикат него и у свим другим случајевима када није закључен колективни уговор код послодавца (члан 3. став 2. Закона о раду).

Све оно што може бити предмет колективног уговора код послодавца може бити и предмет правилника о раду, што значи да се и критеријуми за утврђивање запосленог за чијим је радом престала потреба могу разрадити тим актом. Међутим, сматрам да увођење допунских критеријума, поред критеријума из Посебног колективног уговора за запослене у основним школама и домовима ученика, није дозвољено. Колективни уговор код послодавца може, наравно, садржати одредбе које су повољније од посебног колективног уговора. Али, те одредбе морају бити повољније за све запослене који су у истој правној ситуацији, а то је овде утврђивање запосленог за чијим је радом престала потреба. Допунски критеријуми били би повољнији за неке запослене у тој правној ситуацији али би за неке запослене у истој правној ситуацији били неповољнији, што не би било законито.

ПИТАЊЕ: Да ли се у случају истека рока на који је заснован радни однос доноси решење о отказу уговора о раду или решење о престанку радног односа истekom рока на који је радни однос заснован?

ОДГОВОР: Радни однос уговорен на одређени рок престаје самим истekom тог рока. Решење о престанку радног односа у овом случају има декларативно дејство – њиме се само констатује да радни однос престаје одређеног дана (или да је одређеног дана већ престао – ако је решење донето по истеку рока на који је заснован радни однос). Такав закључак произилази из одредбе члана 175. тачка 1) Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05 и 54/09), према којој радни однос престаје истekom рока на који је заснован.

Што се тиче решења о отказивању уговора о раду, оно има конститутиван карактер и доноси се само онда када за отказивање уговора о раду постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање или потребе послодавца (члан 179. Закона о раду). Лако се може уочити да истек рока на који је заснован радни однос не представља оправдан разлог за отказивање уговора о раду у смислу наведене законске одредбе – истек рока није ни у каквој вези с радном способношћу запосленог, с његовим понашањем нити с потребама послодавца. Истек рока је правна чињеница која наступа независно од воље и запосленог и послодавца и на основу самог закона проузрокује последицу престанка радног односа.

ПИТАЊЕ: Како се прибавља мишљење наставничког већа у поступку избора директора школе?

ОДГОВОР: Прибављање мишљења наставничког већа обавезан је корак у поступку избора директора школе. У ствари, законодавац, у члану 60. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 72/09), говори о прибављању мишљења наставничког већа, а из става 4. истог члана произилази недвосмислен закључак да се ради о мишљењу колектива, односно свих запослених у школи. То је још један недостатак у том закону, али је неспорно да изјашњавање о кандидатима за избор директора треба омогућити свим запосленима у школи.

Што се тиче самог поступка прибављања мишљења, Закон даје само његову грубу скицу – мишљење се даје на посебној седници којој присуствују сви запослени и они се изјашњавају о свим кандидатима тајним изјашњавањем (односно гласањем). Због тога поступак прибављања мишљења детаљније треба уредити статутом школе.

На крају, у пракси се поставило питање какво је право значење захтева да се запослени изјасне о свим кандидатима, односно у каквом облику се даје мишљење о кандидатима. То питање се може свести на недоумицу да ли се може дати препоручујуће мишљење за једног или више кандидата. По овом питању ставови су различити. По нашем мишљењу, за одговор на ово питање кључно је уочавање разлике у значењу синтагме давање мишљења и речи изјашњавање. Није спорно да се запослени изјашњавају о свим кандидатима – приликом изјашњавања (гласања) они треба да имају у виду све кандидате. Споран је само облик њиховог изјашњења и мишљења које из њега проистиче, односно то да ли приликом изјашњавања о свим кандидатима (прили-

ком процене њихових квалитета), запослени могу дати препоручујуће мишљење за једно (или више) кандидата. Наш одговор на постављено питање је потврдан – давање предности једном (или више) кандидата. Наш одговор на постављено питање је потврдан – давање предности једном (или више) кандидата са понуђеног списка кандидата за избор директора у складу је са захтевом да се запослени изјасне о свим кандидатима. Чињеница да запослени приликом гласања заокружује само кандидате који позитивно оцењује сведочи о његовом изјашњењу о свим кандидатима; само што се он о неким кандидатима изјаснио позитивно, односно дао им је повољно, препоручујуће мишљење (тима што их је заокружио), а о осталим кандидатима се није тако изјаснио (тима што их није заокружио). Каква би иначе била сврха давања мишљења наставничко већа ако оно нема за циљ да помогне школском одбору у избору директора? Ако наставничко веће својим мишљењем не да предност неком кандидату (или неким кандидатима), онда је његово прибављање бескорисно и своди се на обичан формализам, а такву последицу, верујемо, законодавац није желео.

ПИТАЊЕ: На који начин престаје радни однос запосленом у школи који је злоупотребио право на боловање?

ОДГОВОР: Злоупотреба права на боловање, то јест права на одсуствовање са рада због привремене спречености за рад, јесте разлог за отказивање уговора о раду (члан 179. тачка 6) Закона о раду, „Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09). То је тако у општем режиму радних односа.

Међутим, када је реч о посебном радноправном режиму у установама за образовање и васпитање, злоупотреба права на одсуствовање са рада због привремене спречености за рад не представља разлог за спровођење поступка за отказивање уговора о раду. Ако запослени у установи за образовање и васпитање злоупотреби наведено право, против њега треба покренути дисциплински поступак, пошто такво понашање представља тежу повреду радних обавеза из члана 141. тачка 15. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 72/09) – злоупотреба права из радног односа. Због злоупотребе права из радног односа запосленом се изриче дисциплинска мера престанак радног односа ако је ту повреду радних обавеза учинио с умишљајем или из свесног нехата и ако нису утврђене олакшавајуће околности за запосленог, а ако ти услови нису испуњени, запосленом се изриче дисциплинска мера новчана казна у висини од 20 до 35 одсто од плате исплаћене за месец у којем је одлука донета, у трајању од три до шест месеци (члан 143. ст. 4. и 5. Закона о основама система образовања и васпитања).

ПИТАЊЕ: Да ли је општина била обавезна да у свом буџету предвиди средства за исплату јубиларних награда запослених у основним и средњим школама?

ОДГОВОР: У случају да основна или средња школа запосленом не исплати јубиларну награду, постоји солидарна одговорност школе и општине.

Према утврђеном чињеничном стању, запослени је у току 2005. године навршио 30 година радног стажа, на основу чега је од тужене школе захтевао да му исплати јубиларну награду. Пошто тужена школа то није учинила, запослени је против школе и општине поднео тужбу ради остварења својих права.

На тако утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право закључивши да стоји обавеза тужених да тужиоцу исплате јубиларну награду, на основу Закона о раду и Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, као и на основу члана 141. Закона о основама система образовања и васпитања.

Није основан жалбени навод тужене општине да она није пасивно легитимисана у овом спору из разлога што је у члану 143. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања утврђено која се средства обезбеђују у буџету општине у области основног и средњег образовања и васпитања, па општина нема средства за исплату јубиларних награда. Овај навод је неоснован због тога што је одредбом члана 141. поменутог закона предвиђено које се све делатности финансирају из буџета јединице локалне самоуправе и јединице локалне самоуправе су обавезне да обезбеде средства за стручно усавршавање запослених, превоз запослених и ученика, одржавање зграда и друге текуће расходе. Из те одредбе произилази закључак да је тужена општина била обавезна да у свом буџету предвиди средства за исплату јубиларних награда запослених у основним и средњим школама (текући расходи).

OTPUŠTENA ZBOG KRITIKOVANJA MUŠTERIJA

Jedna konobarica iz Severne Karoline otpuštena je zato što je na društvenoj mreži Fejsbuk (Facebook) kritikovala mušterije koje su tri sata provele u piceriji i ostavile joj napojnicu od pet dolara. Nezadovoljna visinom napojnice, konobarica je navela da je zbog tog para mušterija morala da radi jedan sat prekovremeno, objavio je list Šarlot obzerver (Charlotte Observer). Ešli Džonson (Ashley Johnson) (22) je na svojoj stranici na Fejsbuku navela ime restorana i kritikovala mušterije nazivajući ih prostacima. Picerija Briks (Brixx) je potom otpustila Ešli Džonson zato što je, kako je navedeno, prekršila pravilnik restorana time što je kritikovala mušterije i predstavila piceriju u lošem svetlu.

POSLE ĐAČKE „ŠALE“ PROFESOR U KOMI

U Petnjici, dvadesetak kilometara udaljenoj od Berana, danima se prepričava slučaj profesora isturenog odeljenja Mašinske škole F.C., koji je posle nesvakidašnjeg nestašluka svojih učenika, završio u Opštoj bolnici u Bijelom Polju. Posle petodnevog lečenja, on je otpušten na kućno lečenje. Sve se desilo 16. aprila kada je profesor praktične nastave na odmoru četvoricu učenika poslao da mu kupe flašu "koka-kole". Učenici mladog profesora ubrzo su se vratili i doneli osveženje, a vrlo brzo potom počela je prava drama. Profesor se posle ispijene "kole" jednostavno sručio na pod. Priskočile su kolege, pokušavajući da ga povrate, a onda je hitno prebačen u beransku bolnicu, odakle je prosleđen u Bijelo Polje. Posle pet dana otpušten je kući uz nalaz da neće imati posledice po zdravlje, posle neslane đačke šale. Čim je profesor pao u komu, slučaj je prijavljen policiji koja je privela četvoricu učenika, koji su priznali da su u flašu "koka-kole" ubacili dve pilule "klonozepama", leka koji se koristi, između ostalog, i u terapiji blokiranja epileptičnih napada. Učenici su objasnili kako je jedan od njih doneo pilule, dao ih "izvršiocu", koji je tablete sipao u flašu, sačekao da se rastvore i - odneo je profesoru. Policija vrši konsultacije sa osnovnim državnim tužiocem u Beranama, posle čega će biti doneta odluka o postupku protiv "nestašnih" učenika.

PROFESOR UHAPŠEN ZBOG GRAFITA

Profesor likovne kulture u srednjim školama u Gornjem Milanovcu Filip T. (33) priveden je u policiju pošto je u nedelju uveče 30. maja zatečen kako ispisuje grafite na spomenik o nastanku grada u centru tog mesta, saopštila je policija. Profesor je priveden sa dva bivša učenika Gimnazije Milošem M. (22) i Mihajlom J. (20), pošto su u 01.50 zatečeni kako ispisuju natpis "Privatizovano" na spomeniku koji se nalazi na stazi prema najstarijoj zgradi u gradu Okružnom načelstvu. Kod profesora je pronađen i flomaster sa kojim je ispisivao grafit, a o tom slučaju obavešteno javno tužilaštvo u Čačku.

SAMO 4% IMA ŠANSE ZA NAVIŠA POSTIGNUĆA

TIMSS analiza, drugi sistem ispitivanja sposobnosti, pokazuje, na primer, da na 1.000 učenika koji su obuhvaćeni srednjom školom u Srbiji, samo četiri odsto ima šanse da ide do najviših nivoa intelektualnih postignuća. Ima zemalja sa 25, a Rusija je, na primer, na 70. Ako postavljamo ciljeve da za narednih 10 - 15 godina među onima koji imaju između 30 i 34 godine bude 30 odsto univerzitetski obrazovanih, mi nemamo ulaz u to, jer samo četiri odsto na 1.000 je u stanju da dođe do najvišeg oblika u obrazovanju.

Poboljšani rezultat na PISA testiranju za 25 poena, povećava nacionalni dohodak za jedan odsto.

POREĐENJE PLATA IZAZIVA DEPRESIJU

Upoređivanje visine svoje plate sa zaradom članova porodice i prijatelja recept je za nezadovoljstvo i nesreću, pokazalo je jedno istraživanje. Anketom sprovedenom širom Evrope ustanovljeno je da tri četvrtine ispitanika smatra da je važno da svoju platu poredi sa tuđom. Ipak, oni koji to čine manje su zadovoljni u životu, posebno ako je reč o

poređenju zarade sa platom prijatelja i članova porodice, a ne kolega na poslu Studija, objavljena u magazinu "Economic Journal", pokazala je da takvo nezadovoljstvo najviše pogađa siromašne. Odgovori ispitanika pokazali su da, što se više značaja pridaje takvom poređenju, ljudi sebe manje cene, nezadovoljniji su životom i osećaju se depresivno. U istraživanju je učestvovalo 19.000 ljudi iz 24 zemlje.

STUDIJE ŠANSA ZA BEKSTVO

Odlazak na studije u Beogradu za svakog drugog studenta nije samo mogućnost za dodatno školovanje, već i prilika da zauvek pobegnu iz mesta u kom su do tada živeli. Istraživanje pokazuje da je 53,6 odsto akademaca fakultet upisalo s namerom da se ne vrate u mesto rođenja, a nakon četiri godine provedene u prestonici samo 10 odsto mladića i devojaka je spremno da se vrati u zavičaj. Napominjemo da je u trenutku upisa procenat onih koji su imali nameru da se vrate kući nakon studija bio 3 puta veći (31,4%). Nepune dve trećine (61,6%) namerava da posle studija ostane u Beogradu U ministarstvu sprovedenom na Ekonomskom, Pravnom, Mašinskom i Elektrotehničkom fakultetu u Beogradu, učestvovalo je 157 studenata iz unutrašnjosti. Na pitanje da li su na studije u Beograd došli sa namerom da se ne vrate kući, čak 53,6 odsto je odgovorilo potvrdno, dok je 15 odsto istaklo da o tome, u trenutku upisa, nije razmišljalo.

„Još u četvrtoj godini srednje škole sam imala cilj da dođem u Beograd. Zbog toga sam prijemni ispit spremala šest meseci, jer mi je bilo jako važno da upišem fakultet i uđem na budžet kako bih mogla da koristim i dom i menzu. Moji ne bi imali para da mi plaćaju školovanje, a ja sam znala da me u Gornjem Milanovcu ne čeka svetla budućnost. Iskreno, volela bih da se vratim, ali nema uslova za to. Svaki put kad odem kod mojih, rastužim se kad vidim koliko su ljudi sve siromašniji” - kaže studentkinja četvrte godine Ekonomskog fakulteta.

I ovako poražavajući podaci dodatno se pogoršavaju. Posle nekoliko godina provedenih u prestonici, a nakon završetka studija, svega deset odsto mladića i devojaka voljno je da se vrati kući. Ono što dodatno brine jeste odgovor svakog trećeg akademca (28,3%) da će pokušati na sve načine da ode iz zemlje. Glavni razlog ovakvog stanja jeste nedostatak posla, smatra čak 95% mladih.